

**HIIU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Kärdla 2024

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Põhilised tegevussuunad.....	4
2. Juhtimine.....	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud.....	6
2.2 Eelarve.....	7
2.3 Projektid.....	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.....	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest.....	9
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused.....	17
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	19
2.4.4 Erialahariduse omandamine.....	19
2.4.5 Töötajate tunnustamine.....	20
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.....	20
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.....	21
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	21
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine.....	21
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud).....	22
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	23
3.1.2 Perioodika komplekteerimine.....	24
3.1.3 Auviste komplekteerimine.....	24
3.2 Inventuurid, mahakandmised.....	25
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	25
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.....	26
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	27
4.3 RVL teenindus.....	30
4.4 Laste- ja noorteteenindus.....	30
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine.....	30
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	31
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine..	32
4.4.4 Laste- ja noorteüritused.....	33
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused.....	35
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.....	36
4.6.1 kohalikul tasandil.....	36
4.6.2 riiklikul tasandil.....	38
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	39
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.....	39
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	40

4.9 Andmebaasid.....	41
5. 2024. aasta tegevused.....	41
LISA 1. Personali koolitus.....	42
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	42
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	44
LISA 4. Laste ja noorteüritused.....	44
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	55

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.22)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunkti arv	Kokku
Hiiu maakond	9804	1	5	3	1	9

Hiiu maakonnas on 2023. aastal 5 rahvaraamatukogu (Kärdla Linnaraamatukogu, Kõrgessaare, Pühalepa, Käina ja Emmaste raamatukogud; 3 harukogu (Kõrgessaarel Lauka raamatukogu; Pühalepal Hellamaa raamatukogu ja Suuremõisa raamatukogu) ning 1 teeninduspunkt (Kõrgessaare raamatukogule kuuluv Kõpu teeninduspunkt).

1. Põhilised tegevussuunad

Kärdla Linnaraamatukogu on avatud iga päev kell 6.00-22.00. Lugejad saavad kasutada raamatukogu teenuseid iseseisvalt, sisenedes uksest ID-kaardiga, või siis kui personal on tööl.

2023. aasta kuulutati Hiiumaa valla poolt muusika-aastaks, Kultuuriministeeriumi poolt liikumisaastaks ja MTÜ Eesti Maaturismi eestvedamisel sauna-aastaks. Raamatukogud andsid oma panuse teema-aastate edendamisel ja info levitamisel läbi ürituste ja näituste/väljapanekute. Näiteks Kõrgessaare raamatukogu tähistas liikumisaastat matkaga Kõrgessaare sadamasse ja Käina raamatukogu korraldas lastele erinevaid liikumismänge.

2023. aasta tegevuste hulka kuulusid lugejate teenindamine, raamatukogude aktiivne turundamine, elanike digikirjaoskuse koolitamine ja nõustamine, laste lugemisharjumuste kujundamine, täienduskoolituste korraldamine, andmebaasi ja kogude korrastamine, rahvusvaheliste suhete arendamine. Soov oli säilitada raamatukogud kogukonnakeskuse ja kokkusaamise kohana ning toetada ja mitmekesistada inimeste vaba aja veetmise võimalusi läbi erinevate kultuuriürituste ja kirjandussündmuste.

Väga tähtis ja intensiivne oli töö koolidega, et kujundada lastes lugemisharjumusi. Kui laste puhul on suur tähtsus õpetajatel, kes lapsi raamatukokku suunavad, siis täiskasvanutega on keerulisem. Nende huvi tekitamiseks peab rohkemgi vaeva nägema.

2023. aastal pakkus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium raamatukogudele suurt koolitustesarja, et tõsta töötajate digipädevust. Iga raamatukoguhoidja sai ennast harida paljudel erinevatel teemadel. Koolitused toimusid kohati lausa kaks korda nädalas. Sellel põhjusel korraldati vähem ja teistmoodi traditsioonilisi maakonnakoolitusi, et töötajad end liiga üle ei koormaks.

Maakonna raamatukoguhoidjatele toimus kevadel seminar Kõrgessaare raamatukogus ja talvel seminar Käina raamatukogus, õppereisid toimusid Ogre raamatukokku Lätis koos Saare maakonna raamatukogudega ning õppereis täiskasvanuhariduse teemal Läänemaale, kus külastati Haapsalu Kutsehariduskeskust, Haapsalu Kultuurikeskust ja Lääne Maakonna Keskraamatukogu.

Lisaks osales Emmaste raamatukogu direktor ERÜ maaraamatukogude sektsiooni XXXII suveseminaril „Raamatukoguhoidja kümme ametit“ Tartumaal. Käina ja Pühalepa raamatukogu direktorid osalesid Eesti raamatukoguhoidjate XII kongressil „Raamatukogu on tulevik“ Viimsi Artiumis. Kärkla Linnaraamatukogu direktor osales Türil ERÜ ja Eesti Valdade ja Linnade Liidu korraldatud kogemuspäeval „Raamatukogu - kulu või investering?“ kus tegi ka ettekande avatud raamatukogu teemal.

Jätkus koostööprojekt Eesti Tervisemuuseumiga: Kärkla Linnaraamatukogus saab laenutada tervisemuuseumi piletit, et propageerida muuseumi külastust. Saadaval on kolm üksikpiletit ja kolm perepiletit.

Veebikoosolekuna toimus koolitus Rahvusraamatukogu meeskonnaga, mis algselt oli plaanitud kontaktkoolitusena Hiiumaal. Aga kuna oli udu ja lend Tallinnast Hiiumaale tühistati, tehti kiiresti ümberkorraldused ja koolitus toimus veebis.

Koostöös maakonna raamatukogudega viidi läbi Hiiumaa Kirjandusfestivali II peatükk ning Hiiumaa Lastefestivalil oldi väljas raamatukogu tegevustega.

Kärkla Linnaraamatukogul algas kaks rahvusvahelist projekti. Aasta alguses Erasmus+ projekt *Forward Together*, mille juhtpartneriks on Kärkla Linnaraamatukogu ja partneriteks Turku Naiskeskus Soomest, Valmiera raamatukogu Lätist ja Ikast-Brande raamatukogu Taanist. Talvel osaleti seminaril Soomes, suvel osaleti seminaril Taanis ja augusti lõpus korraldas Kärkla Linnaraamatukogu Hiiumaal rahvusvahelise seminari, kus koostööpartneriteks olid Kärkla politseijaoskond ja väikeettevõtted. Politseinikud rääkisid tööst Ukraina sõjapõgenikega Hiiumaal ning Euroopa piirikaitsest Vahemere ääres. Väikeettevõtted rääkisid, kui kerge-raske on ettevõtlus nii kaugel pealinnast ja kuidas nad on kaasanud tegevusse ukrainlasi.

Sügisel algas Turku Naiskeskus eestvedamisel aastane projekt *Democratic Libraries*, kus on samad partnereid.

Osaletakse Tartu Ülikooli uuringus „Nutika ühiskonna avaram ümbermõtestamine: targa maaliseuse koosloome vananeva elanikkonnaga piirkondades“ <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/f049df8a-b280-4ade-a99d-250cfce1355c>, mille intervjuud toimusid oktoobris ja novembris.

Väga oluline oli maakonnaraamatukogu juhtide õppereis Norrasse novembris, mis andis palju värskaid ideid, mida sai hiljem töösse rakendada. Väärtuslik oli reisi ajal toimunud kogemustevahetus teiste direktoritega.

Kõige suurem tunnustus oli, et Vabariigi President ja proua Sirje Karis kutsusid Kärddla Linnaraamatukogu direktori Annely Veevo Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikule vastuvõtule Estonia teatri- ja kontserdimajja 24. veebruaril 2023.

Teine suur tunnustus oli, et presidendi proua Sirje Karis külastas Kärddla Linnaraamatukogu ja tutvus avatud raamatukoguga 28. mail 2023.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

2021.a kevadel sõlmisid raamatukogu direktor Annely Veevo ja Hiiumaa Muuseumid SA direktor Toomas Kokovkin hea tahte akti, kus leppisid kokku, et alustavad ettevalmistavaid töid **muuseumi raamatukogu üleandmiseks** Kärddla raamatukogule. Vahepealsetel aastatel valmistasid muuseumi ja raamatukogu töötajad ette üleandmiseks 2/3 muuseumi teavikuid. Viimane 1/3 valmistatakse ette 2024.a I pooles.

2022. a lõpus sai Kärddla raamatukogu info, et üle tuleb võtta Kärddla **kooliraamatukogu põhikogu**, mis sisaldab ilukirjandust (kooli kohustuslik kirjandus). Esimesed andmed põhikogu kohta oli 26 301 teavikut, samal ajal kui Kärddla raamatukogu oma kogu suurus oli 28 523 teavikut. Kooliraamatukoguhoidja kandis maha enamus raamatutest ja Kärddla Linnaraamatukogule anti 2023. a sügisel üle ca 500 teavikut. See tähendab, et kooliraamatukogu tuleb uuesti üles ehitada, et õpetajatel ja lastel oleks teada, mis raamatuid nad Kärddla raamatukogus kohustuslikuks kirjanduseks laenutada saavad.

2023. a **ühendati Palade, Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogud**. Palade Raamatukogu uueks nimeks sai Pühalepa Raamatukogu. Hellamaa ja Suuremõisa jätkavad tegevust Pühalepa Raamatukogu haruraamatukogudena. Ühinemisel tööaegades suuremaid muudatusi ei olnud. Vaid Hellamaa raamatukogus vähenes lahtiolekuaeg nädalas ühe tunni võrra.

Kinnitati uus Pühalepa Raamatukogu nõukogu koosseis.

Kõikidel Hiiu maakonna raamatukogudel on hästi toimivad nõukogud.

Kärddla Linnaraamatukogu nõukogu sai kokku ühe korra arutamaks, mida teha edasi arengukavaga. Raamatukogu arengukava oli lõppenud, valdkondlik arengukava oli rohkem kui aasta tagasi esitatud vallavalitsusele, kuid sellega ei olnud vald edasi tegelenud. Otsustati vaadata üle raamatukogu enda arengukava ja esitada see täiendatud kujul vallavalitsusele järgmise aasta alguses.

Käina raamatukogu nõukogu käis koos kahel korral. Kiideti heaks raamatukogu direktori ettepanek vähendada 2024. aastast esmaspäeviti lugejateeninduse aega seoses raamatukoguhoidjate koormuse vähendamisega. Samuti nõustuti ettepanekuga kord kuus viimane kolmapäev või neljapäev muuta sisetööpäevaks. Siiski 2024. a algusest kohe raamatukogus lahtiolekuaegu ei muudeta.

Kõrgessaare raamatukogu nõukogu sai kokku kahel korral. Esimesel neist arutati eelarve, tegevuste ja võimaluste üle ning teisel valiti Lauka haruraamatukogule uus töötaja. Veebi teel toimus kaks arutelu (suvised lahtiolekuajad ja jooksvad küsimused).

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22 €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	351.718	392.445	+11,58%
sh keskraamatukogu	134.223	169.169	+26,04%
Personalikulu	212.57	237.085	+11,53 %
sh keskraamatukogu	79.022	85.871	+8,67 %
Komplekteerimiskulu	62.411	65.197	+4,46 %
sh KOV-lt	41.696	42.716	+2,45 %
sh riigilt	20.715	22.481	+8,53 %
sh keskraamatukogu	26.265	31.857	+21,29 %
sh KOV-lt	8.000	12.000	+50%
sh riigilt	18.265	19.857	+8,72 %
Infotehnoloogiakulu	8.320	5,376	-35,38 %
sh keskraamatukogu	2.030	1.168	-42,46 %

Eelarve suurenemine toimus Kärkla Linnaraamatukogus välisprojektide arvelt, millega saadi 60 000 eurot (Forward Together) ja 5 780 eurot (Democratic Libraries). Raamatukogu kiirendist saadi valgustuse kaasajastamiseks 4 548 eurot. Lisaks oli suur osakaal riigitoetustel (palgatoetus 51 379 eurot, teavikute toetus 19 857 eurot). KOV andis juurde teavikute toetust 3000 eurot.

Kärkla Linnaraamatukogu eelarve jagunes järgmiselt: 62% riigitoetus ja projektid ning 38% KOV toetus.

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kärkla Linnaraamatukogu projektid		58.878€	123.869.14€
Hiiumaa võistkond üle-eestilisel III-IV klasside kirjandusmängul Tallinnas / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	24.03-01.05.2023	100€ millest tagastatud 49.96	63.04€

Vabariikliku III-IV klasside kirjandusmängu Hiiumaa eelvooru auhinnad / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	01.03-02.05.2023	150€	233.69€
Laste suvelugemise programmi „Suvelugemise väljakutse 2023“ auhinnad / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	22.05-31.10.2023	150€	182.41€
Suvelugejate tänuüritus koostöös Hiiumaa Kinoga / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	22.05-31.10.2023	150€	274€
Erasmus+ projekt Forward Together	05.01.2023-05.01.2025	48 000€	60 000€
Nordplus Adult projekt Democratic Libraries	09/2023-09/2024	5 780€	54 020€
Kärdla Linnaraamatukogu valgustuse kaasajastamine/ Rahvaraamatukogude kiirendi	01.06.2023-31.05.2024	4 548€	9 096€
Käina raamatukogu projektid		1350€	2786€
Raamatusõprade tunnustusõhtu / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	30.12.22-20.02.2023	200€	409€
Kohtumine Krista Kumbergiga / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	10.03- 10.05.2023	200€	300€
Külas illustraator Sirly Oder. Töötuba „Hea tuju, kus sa oled?“ / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	03.04- 28.05.2023	150€	307€
Kirjandusõhtu „Kaplinski ja Önnepalu kirjad“. Loeb Argo Aadli / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	04.04- 31.06.2023	300€	416€
Lugemisisu hooaja lõpetamine / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	03.05- 03.07.2023	200€	326€
Programmi „Lugemissuvi 2023 lõpetamine“ / Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp	14.08- 30.10.2023	300€	1028€

Projektitoetused on suureks abiks raamatukogude tegevusele. Omavahenditest poleks Kärdla Linnaraamatukogu suutnud valgustuse kaasajastamist ette võtta. Nüüd on vanad päevavalguslambid vahetatud LED lampide vastu ja ruumid on palju valgemad ja silmasõbralikumad.

Samuti ei ole raamatukogul omavahenditest võimalik ellu kutsuda ja läbi viia rahvusvahelisi projekte. EL rahastus annab võimaluse saada kolleegidega tuttavaks teistest riikidest, õppida nende kogemustest, näha raamatukogude arenguid mujal. Sellise kogemuse ja õppe kaudu saab kasutada uusi ideid oma töös ja raamatukogu arengus. Praeguste välisprojektidega

saadakse kogemusi Ukraina sõjapõgenikega, aidates neil integreeruda Eesti ühiskonda ja tööturule. Samuti suurendada raamatukogu külastajates ja kodanikes demokraatlikku mõtteviisi ja teiste inimeste ärakuulamist.

Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp on praktiliselt ainuke koht, kust ürituste korraldamiseks on võimalik lisarahastust taotleda. See on märkimisväärne abi ürituste korraldamisel. Selle eest ollakse Hiiumaa ekspertgrupile väga tänulikud.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Kärdla Linnaraamatukogus töötab 3 täistööajaga raamatukoguhoidjat-spetsialisti, kes rotatsiooni korras nädala kaupa täidavad ka laenutaja ülesandeid. Personali koosseisus ja juhtimises muudatusi ei olnud.

Käina raamatukogus vahetus raamatukoguhoidja. Detsembrikuus kinnitas Hiiumaa Vallavalitsus Käina raamatukogu töötajate koosseisu ja uued palgagrupid. 2024. a 1. jaanuarist väheneb kahe raamatukoguhoidja töökoormus 1,0-lt – 0,9-le.

Suvekuudel, töötajate puhkuseperioodil, töötaja haigestumisel ja töötajate ühisel väljasõidul oktoobrikuus, oli raamatukogus abiks vabatahtlik.

Kõrgessaare raamatukogu Lauka harukogus vahetus samuti raamatukoguhoidja.

Palade, Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogude ühendamise tulemusena alustas Suuremõisa raamatukogu endine direktor tööd Pühalepa Raamatukogu vanemraamatukoguhoidja ametikohal. Töökoormus jäi samaks.

Hellamaa raamatukogus vähenes lahtiolekuaeg nädalas ühe tunni võrra.

Emmaste raamatukogus personali koosseisus ja juhtimises muutusi ei olnud.

Kõik Hiiumaa maakonna raamatukogutöötajad on osalenud erinevatel täiendkoolitustel, nii maakonna raamatukogu poolt korraldatud kui iseseisvalt. Lähtutakse võimalustest ja vajadustest.

Maakonnas töötab 14 raamatukoguhoidjat koosseisus 12,9. Neist 7 on kõrgharidus (sh raamatukogunduslik kõrgharidus 2 töötajal). Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 6 (sh raamatukogunduslik 3 töötajal). Kutset omavate raamatukoguhoidjate arv maakonnas on 8.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Trinidad Wiseman korraldatud tasuta koolitusprogrammist „Raamatukogu digiriigi nõustajana“ võtsid osa kõik maakonna raamatukoguhoidjad. Koolitusprogramm andis aluse diginõustamisteenuse loomiseks ja pakkumiseks, hõlmates ülevaadet ka andragoogikast ning kättesaadavatest digiteenustest ja

-tööriistadest, nende funktsionaalsustest ja rakendusvõimalustest, küberturvalisusest ja ligipääsetavusest. Koolitused toimusid veebis.

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus (ak/h)	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
13.03.2023	Andragoogika koolitus	Trinidad Wiseman OÜ	3	5/1	0€ (veebis)
23.03.2023	Teenusedisaini koolitusprogramm -Diginõustamise teenuse olemuse ja kasutajate uurimine	Trinidad Wiseman OÜ	8	5/1	0€ (veebis)
29.03.2023	Tööturuga seotud e-teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	6/1	0€ (veebis)
05.04.2023	Sotsiaalkindlustusametite teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	8/1	0€ (veebis)
06.04.2023	Teenusedisaini koolitusprogramm -Tüüpkasutajad, kasutajateekond, probleemi sõnastus	Trinidad Wiseman OÜ	8	5/1	0€ (veebis)
12.04.2023	Ligipääsetavus, tugitehnoloogiad ja erivajadusega isiku toetamine veebis	Trinidad Wiseman OÜ	2	6/1	0€ (veebis)
19.04.2023	Maksu- ja Tolliameti e-teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	3/1	0€ (veebis)

20.04.2023	Teenusedisaini koolitusprogramm - Lahenduste ideestamine ja mõõdikud	Trinidad Wiseman OÜ	8	5/1	0€ (veebis)
26.04.2023	Juriidilised ja notariga seotud teemad	Trinidad Wiseman OÜ	2	6/1	0€ (veebis)
03.05.2023	Õpi- ja õppeinfokeskkonnad	Trinidad Wiseman OÜ	2	7/1	0€ (veebis)
04.05.2023	Teenusedisaini koolitusprogramm - Rakendus- ja kommunikatsioonipl aan	Trinidad Wiseman OÜ	8	5/1	0€ (veebis)
10.05.2023	Eestis tegutsevate pankade e-teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	6/1	0€ (veebis)
17.05.2023	Telekommunikatsio onifirmade e-teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	7/1	0€ (veebis)
24.05.2023	Energiateenuste portaalid	Trinidad Wiseman OÜ	2	4/1	0€ (veebis)
30.05.2023	Raamatukogu digiriigi nõustajana teenusedisain - Järelkaja seminar	Trinidad Wiseman OÜ	2	5/1	0€ (veebis)
31.05.2023	Uued avaliku sektori poolt pakutavad teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	4/1	0€ (veebis)
12.09.2023	Suhtlusrakenduste kasutamine	Trinidad Wiseman OÜ	2	7/1	0€ (veebis)

14.09.2023	Virtuaalse nõustamise meetodid ja vahendid	Trinidad Wiseman OÜ	2	7/1	0€ (veebis)
19.09.2023	Atraktiivsed kommunikatsioonimaterjalid	Trinidad Wiseman OÜ	2	4/1	0€ (veebis)
21.09.2023	Videotöötluste tööriistad	Trinidad Wiseman OÜ	2	6/1	0€ (veebis)
26.09.2023	Küberturvalisuse põhimõtted	Trinidad Wiseman OÜ	2	10/1	0€ (veebis)
28.09.2023	Autentimisvahendid - probleemid ja lahendused	Trinidad Wiseman OÜ	2	9/1	0€ (veebis)
03.10.2023	Transport ja navigeerimine	Trinidad Wiseman OÜ	2	8/1	0€ (veebis)
05.10.2023	E-uudiste kanalid	Trinidad Wiseman OÜ	2	7/1	0€ (veebis)
10.10.2023	E-poed ja turvalised e-maksed	Trinidad Wiseman OÜ	2	8/1	0€ (veebis)
12.10.2023	Tervisekassa teenused	Trinidad Wiseman OÜ	2	8/1	0€ (veebis)

Lisaks ülal toodud koolitustele kuulati üleriigiliste raamatukoguteenuste arenduskeskuse (ÜRTAK) infoseminari raamatukogudele ja RaRa infoseminari „Üleriigilise mõjuga arendusprojektid“.

Teised läbitud koolitused raamatukogude kaupa:

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus (ak/h)	Osalejate arv
Kärdla raamatukogu				
02.03.2023	Wordpressi baasil kodulehe ja e-poe loomise ABC	Asko Uri „Kasulik koolitus“	20+ 20 veebis	1
01.-03.02.2023	Forward Together projektiseminar	Turku Naiskeskus	30	3
02.-03.03.2023	ETKA Andrase koolituspäev Tallinnas	ETKA Andras	12	1
01.03.2023	ERÜ lasteteeninduse toimkonna aastakoosolek	ERÜ	3	1
01.03.2023	Lastekirjanduse aastakoosolek	Eesti Lastekirjanduse Keskus	4	1
06.03.2023	Päästeameti koolitus kultuurikeskuses	PPA, Kaitseliit, Päästeamet, KOV	2	1
15.03.2023	Kodanikukoolitus	Rahvaülikoolide Liit	3	1
30.03.2023	Kodanikukoolitus	Rahvaülikoolide Liit	8	1
01.-30.04.2023	SEO ja copywritingu kursus	MTÜ Eesti Noored Talendid	28	1
13.04.2023	Kodanikukoolitus	Rahvaülikoolide Liit	8	1
05.05.2023	Muinasjutukonverents „Lood lükkavad liikuma“ Haapsalus	Lääne Maakonna Keskraamatukogu	4,5	1

10.05.2023	Lasteraamatukoguho idjate õpipäev 2023	Eesti Lastekirjanduse Keskus	5	1
21.-23.05.2023	Täiskasvanuhariduse õppereis Soome	ETKA Andras	32	1
30.05-02.06.20 23	Forward Together projektiseminar Taanis	Ikast-Brande raamatukogu	40	2
Mai-juuni	Väikelaevajuhi koolitus ja eksam	Hiiumaa Ametikool	60h + 12h praktika	1
22.-24.08.2023	Forward Together projektiseminar <i>Small business opportunities for residents and e-residents in the context of Ukrainian refugees.</i>	Kärdla Linnaraamatukogu	30	3
04.09-20.10.20 23	Sissejuhatus andmeanalüüsi ja Exceli-põhine andmetöötlus e-kursus	TalTech	78	1
07.-28.09.2023	Kultuuriturundus digitaalsel ajastul	Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia	18	1
15.09.2023	Lugemisisu 2023-2024 stardikoolitus	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6	1
19.09.2023	Kuidas oma kodulehest maksimumi saada ja rohkem kliente leida (SEO ja UX)	SA Hiiumaa Arenduskeskus (Vallo Põldaru)	8	1
20.09-30.11.202 3	Õpi tegema veebilehti	MTÜ Eesti Noored Talendid	30	1

05.10.2023	Piirkondlik seminar raamatukoguhoidjatele Kuressaares. Elukestva õppe edendamine	ETKA Andras	14	3
06.10-08.12.2023	Andmete visualiseerimine Excelis e-kursus	TalTech	78	1
10.-12.10.2023	Forward Together ja Democratic Libraries projektiseminar	Valmiera raamatukogu	30	3
23.10.2023	Seminar "Laps kirjanduses 11. Raamatukogu toob kokku"	Eesti Lastekirjanduse Keskus	7	1
26.-27.10.2023	Täiskasvanute koordinaatorite koolituspäev Tallinnas	ETKA Andras	12	1
06.-10.11.2023	Kogemusreis Norra raamatukogudesse	Rahvusraamatukogu	40	1
16.11.2023	KOV ja raamatukogude kogemuspäev Türil	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	8	1
11.12.2023	Evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppus	G4S	3	4
Käina raamatukogu				
01.03.2023	Lastekirjanduse aastakoosolek, veebis	Eesti Lastekirjanduse Keskus	3	3
30.03.2023	Infotund „Kuidas raamatukogud saavad kaasa aidata	Tervisekassa	2	2

	piirkonna elanike tervise edendamisel“ Zoomis			
3.05.2023	RaRa arendusprojektid, virtuaalne infotund	Eesti Rahvusraamatukogu	2	1
10.05.2023	Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev	Eesti Lastekirjanduse Keskus	4	1
18.-19.05.2023	Eesti raamatukoguhoidjate XII kongress „Raamatukogu on tulevik“ Viimsi Artiumis	ERÜ	11	1
15.09.2023	„Lugemisisu“ programmi stardikoolitus veebis	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6	3
03.10.2023	Eesti elanikkonna igapäevane küberhügieen	Sisekaitseakadeemia	7	1
10.10.2023	„Tõhus erialakeel raamatukogus“ veebis	ERÜ	3,5	2
Kõrgessaare raamatukogu				
17.01.2023	Raamatukogude teenuste ärianalüüs ja teenusdisain (veebis)	Eesti Rahvusraamatukogu	2	1
13.06.2023	Kultuurireis ERMi Heimtali muuseumi, kohtumine Anu Rauaga	Raili Kaibald	8	1
9.05.2023	„Õpi kujundama Canva abil“	Hiiumaa Arenduskeskus	6	1

Pühalepa raamatukogu				
18.-19.05.2023	Eesti raamatukoguhoidjate XII kongress „Raamatukogu on tulevik“ Viimsi Artiumis	ERÜ	11	1
15.09.2023	„Lugemisisu“ programmi stardikoolitus veebis	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6	3
13.06.2023	Kultuurireis ERMi Heimtali muuseumi, kohtumine Anu Rauaga	Raili Kaibald	8	1
Emmaste raamatukogu				
16.11.2023	Kogemuspäev: Raamatukogu - kulu või investering?	ERÜ	4	1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus (ak/h)	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
08.03.2023	Hiiumaa raamatukoguhoidjate seminar Kõrgessaares	Kõrgessaare raamatukogu	4	9/1	60€
28.08.2023	Lastekirjanduse erialapäev maakonnas	Eesti Lastekirjanduse Keskus	5	7/1	45€

13.09.2023	RaRa täienduskoolitused haridusprogrammid	Eesti Rahvusraam atukogu	3	9/1	0€ (veebis)
21.-23. 09.2023	Õppereis Ogre raamatukokku Lätis	Ogre Keskraamat ukogu ja Saare Maakonna Keskraamat ukogu	24	10/1	600€
17.10.2023	Õppereis Läänemaale (Haapsalu Kutsehariduskeskus, Lääne Maakonna keskraamatukogu)	Haapsalu Kutseharidu skeskus, Haapsalu Kultuurikes kus, Lääne Maakonna Keskraamat ukogu	8	2/1	0€
05.12.2023	Hiiumaa raamatukoguhoidjat e seminar Käinas	Käina raamatukog u	4	13/1	250€

Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused on kooskõlas kutsestandardis ettenähtud kompetentsidega. Koolitusplaani kavandamisel arvestatakse tegelike vajadustega.

1. Hiiumaa raamatukoguhoidjate seminar Kõrgessaares.
Kogemuste vahetus (arendustegevus, lugeja- ja infoteenindus).
2. Lastekirjanduse erialapäev maakonnas.
Eesti Lastekirjanduse Keskus alustas 2022. aastal koostöös keskraamatukogudega sarja „Lastekirjanduse erialapäev maakonnas“. Aruandeaastal jõuti Kärkla Linnaraamatukokku, kus lisaks maakonna raamatukoguhoidjatele osalesid erialapäeval ka Hiiumaa koolide eesti keele ja kirjanduse õpetajad. Osalejatele tutvustati uuemat lastekirjandust nii tekstis kui pildis ning jagati nippe ja soovitusi, kuidas tekitada lastes huvi raamatute ja lugemise vastu. Samuti õpiti tundma tänapäevast illustratsioonikunsti ja selle lugemiskust (kogude kujundamine, kogude töötlemine ja säilitamine).
3. RaRa täienduskoolitused, haridusprogrammid raamatukogus.
Koolitusel saadi teada mida vajab 21. sajandi õppija, mis on hea haridusprogrammi omadused, kuidas panna õpilasi unustama, et nad õpivad ning kuidas õpisündmust üles ehitada (lugeja-ja infoteenindus).

4. Õppereis Ogre raamatukokku Lätis (arendustegevus).
5. Õppereis Läänemaale. Külastati Haapsalu Kutsehariduskeskust, Lääne Maakonna Keskraamatukogu ja Haapsalu Kultuurikeskust (arendustegevus).
6. Hiiumaa raamatukoguhoidjate seminar Käinas.
Kogemuste vahetus (arendustegevus, lugeja-ja infoteenindus).

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid peamiselt rühmakoolitustel andemabaaside tutvustamised, uudiskirjanduse ülevaated, teematunnid õpilastele ning raamatukogutunnid lasteaialastele. Samuti eakatele digiteemalised individuaalkoolitused.

Aasta alguses viis maakonnaraamatukogu direktor Annely Veevo läbi veebikoosoleku Võru vallaga avatud raamatukogu teemal, kus ta rääkis avatud raamatukogu loomisest, protsessist ja maksumusest. Aasta lõpus esines direktor Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Valdade ja Linnade Liidu korraldatud kogemuspäeval „Raamatukogu - kulu või investering?“ Türi, näidates videot Kärkla Linnaraamatukogu avatud raamatukogu toimimisest ja rääkides publikule protsessist ja maksumusest.

Sügisperioodil viis Veevo Kärkla raamatukogus läbi Rahvaülikoolide Liidu projekti Kodaniku ABC, mille raames toimus 8 kogukonna aruteluringi. Projekti eesmärgiks oli anda osalejatele uusi teadmisi KOV, riigi ja EL toimimisest ning arendada demokraatiat.

Aasta jooksul oli direktor täiskasvanuhariduse Hiiumaa koordinaator, mida üle-Eestiliselt juhitakse ETKA Andras kaudu. Sügisel toimus Hiiumaa muuseumis Hiiumaa nominentide ja laureatide tunnustamine kategoorias: aasta õppija, aasta koolitaja, aasta õpitegu ja õppijasõbralik tööandja. Kahjuks jäi direktor ise samal päeval haigeks, kuid piduliku sündmuse viisid läbi arendusspetsialist Kerli Varrik ja lastetööspsialist Kaja Paulus.

Maakonnaraamatukogu arendusspetsialist Kerli Varrik tegi inglisekeelse ettekande rahvusvahelisel projektiseminaril Hiiumaal. Eesti keeles viis ta läbi meediapädevuse koolituse eakatele Kärkla päevakeskuses.

Maakonnaraamatukogu lastetööspsialist Kaja Paulus peab oma töö tõttu kogu aeg avalikult esinema, kui viib läbi erinevatel teemadel raamatukogutunde.

TÕN-i raames viis Käina raamatukogu direktor Maili Uibo läbi õpitunni veebiseina Padleti kasutamisest, raamatukogupäevade raames rühmakoolituse „Raamatute otsing RIKSWEBi-st ja laenutuskappi tellimine“. Samuti juhendas hiiu keele ringi 11 korral.

Käina raamatukoguhoidja Le Laun juhendas aiaringi 4 korral.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Käina raamatukogu direktor M. Uibo taastöendas raamatukoguhoidja 6. Taset ja sai uue kutsetunnistuse.

Maakonna 14 raamatukoguhoidjast 7 on kõrgharidus (sh raamatukogundusharidusega 2). Keskmise haridusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 6 (sh raamatukogundusharidusega 3). Kutsekvalifikatsiooni on omandanud 8 maakonna raamatukoguhoidjat.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

- Maakonnaraamatukogu suurim tunnustus oli, et Vabariigi President ja proua Sirje Karis kutsusid Kärkla Linnaraamatukogu direktori Annely Veevo Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikule vastuvõtule Estonia teatri- ja kontserdimajja 24. veebruaril 2023
- Teine suur tunnustus oli presidendi proua Sirje Karise külustus Kärkla Linnaraamatukogus 28. mail 2023.
- Kärkla raamatukogu direktor tänas töötajaid tehtud töö eest.
- Käina raamatukogu direktor tänas oma töötajaid väikese meenega.
- Kõrgessaare raamatukogu direktori tänu töötajatele ja talle endale osavallavanema suuline kiitus.
- KOV-i tunnustus Emmaste raamatukogu 105. sünnipäeva puhul.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Kärkla kultuurikeskuse maja, mille II korrusel asub Kärkla Linnaraamatukogu, on väga halvas seisukorras. Raamatukogu katus sajab läbi ja ükski ehitaja pole seda 100% veekindlaks saanud. Poliitilisel tasandil on arvatud, et vaja oleks ehitada uus maja, aga kuna vallal on mitmeid muid vajadusi ja prioriteete, siis uue maja tähtaegu välja ei anta. 2024 jõutakse ehk detailplaneeringuni.

2023. a oli võimalus taotleda Raamatukogude kiirendist raha investeeringuteks. Kärkla raamatukogu sai kiirendist raha valgustuse väljavahetamiseks: vanad päevavalguslambid asendati uute LED lampidega: välja vahetati 36 päevavalguslampi ja 17 tavalist lampi energiasäästlike LED lampide vastu. See muutis raamatukogu ruumid väga palju valgemaks.

Käina raamatukogu ruumide seisukord on hea, ka sisustus on korralik. Vahetati välja kolm teenindussaali päevavalguslampi ning lasteürituste tarvis istumispadjad ja patjade hoidja. Aasta lõpus tehti Korrashoid OÜ poolt raamatukogu põrandate süvapuhas ja õlitati tööpinnad.

Kõrgessaare raamatukogu ruumide seisukord on rahuldav, remonti ei teostatud.

Hellamaa raamatukogus on probleemiks vana maja halb soojapidavus. Kaalumisel on raamatukogu paigutamine Hellamaa Perekeskuse ruumidesse või Pühalepa osavalla majja.

Suuremõisa raamatukogu probleemiks on halb asukoht (korterimaja) ja ruumipuudus. Võimaliku lahendusena nähakse kolimist Pühalepa Vaba Aja Keskuse ruumidesse. Asukoht oleks kindlasti parem, kuid ei pruugi lahendada ruumipuuduse probleemi.

Pühalepa raamatukogus, mis asub Palade koolimajas, on tingimused raamatukogule väga head. Remonti ei teostatud.

Emmaste raamatukogu ruumid on rahuldavas seisukorras, remondivajadus puudub.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Kõrgessaare
Juurdepääs võimalik osaliselt	Käina, Hellamaa, Emmaste
Juurdepääs puudub	Kärdla, Pühalepa, Suuremõisa, Lauka

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Hiiu- ja Käina raamatukogudes on olemas väga hea internetiühendusega AIP-d (avalik internetipunkt); raamatukogudes saab printida, skaneerida ja teha koopiaid. Lugemissaalides on hea ühendusega WiFi.

Suuremad tööd IT-valdkonnas tehakse vallavalitsuse poolt. Kärdla Linnaraamatukogu otsab tihti sisse IT-arendusteenust.

2023. a Kärdla Linnaraamatukogu direktor ja arendusspetsialist said uued sülearvutid.

Käina raamatukokku osteti uus AIP arvuti ja teine asendati uuemaga. Samuti osteti lugejatele kasutamiseks tahvelarvuti. Vahetati välja personali kasutuses olev kuvar.

Kõrgessaare ja Lauka raamatukogude arvutitele osteti juhtmevabad hiired ja kaasaegsed silmasõbralikumad kuvarid.

Hellamaa raamatukogule osteti personali kasutusse uus arvuti.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

Hiiu maakonna rahvaraamatukogudele riigieelarvest eraldatud teavikute soetamise toetus oli 19 857€ vastavalt 01.12.2022 rahvastikuregistri järgselt elanike arvule arvestusega 2.02€ elaniku kohta aastas.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimis põhimõtted ei ole muutunud. Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile ja kultuuriministri määrusele „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“.

Kogude täiendamisel on prioriteediks Eestit puudutav ilu- ja teatmekirjandus, laste- ja noortekirjandus, tõlkeline väärtkirjandus ja kodulooalane kirjandus.

Perioodikat tellitakse põhimõttel, et kättesaadav oleks peamine osa Eestis ilmuvast ajakirjandusest.

Tellimisel võetakse arvesse piirkonna lugejate soove ja vajadusi ning jälgitakse tasakaalustatud kogude põhimõtet. Samamoodi jälgitakse laste kooli soovitusliku kirjanduse vajadust ja et iga lugejagrupp leiaks endale huvipakkuvat teost. Peamiselt tellitakse raamatuid Rahva Raamatu ja Apollo kaudu.

Enamasti ostetakse iga nimetust üks eksemplar. Hiiumaa temalisi ja Hiiumaalt pärit autorite raamatuid kaks.

Kärdla Linnaraamatukogu kaudu toimub raamatute komplekteerimine teistele Hiiumaa maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Raamatukogud teevad oma valiku Rahva Raamatu tellimisnimekirjade alusel. KOV poolt eraldatud raha eest komplekteerib teavikuid iga raamatukogu ise.

Kuna Hiiumaal ei ole raamatupoodi, on ainukeseks raamatute ostmise võimaluseks veebipoed Rahva Raamat ja Apollo ning kirjastuste kodulehed. Üksikud eksemplari ostetakse Hiiumaa Muuseumist ja Hiiumaa Coopist.

Järekomplekteerimist tehakse kohustusliku kirjanduse ja väga nõutud teoste puhul.

E-teavikuid ei komplekteeritud, sest nende järgi nõudlus puudub.

Koostöös Eesti Tervisemuuseumiga pakub Kärdla Linnaraamatukogu muuseumipiletite laenutamist. Saadaval on 3 üksikpiletit ja 3 perepiletit.

Seoses Palade, Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogude ühendamisega vähendas KOV komplekteerimise toetust 36,18%. Sellega seoses vähendati tellitud teavikute eksemplaarsust. Kärdla teavikute toetus aga tõusis 3000 euro võrra.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2023. a võeti Hiiu maakonna raamatukogudes annetustena arvele 1 716 eksemplari (2022. a 653) raamatuid, mis moodustas 36,5% juurdetulekust. Suur kasv tuleneb kahe kooliraamatukogu (Kärdla ja Lauka) fondi ülekandmisest Kärdla ja Lauka raamatukogudele.

Raamatuid annetasid eraisikud ja raamatute autorid (P. Saluri, S. Oder, M. Undusk, A. Valton, M. Treier), Hoiuraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Ajakirjade Kirjastus, Hiiumaa Muinsuskaitse Selts ja Euroopa Komisjon.

Kõik maakonna raamatukogud said meediakanali Levila poolt raamatu „Vapilõvi“.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Hiiu maakonna raamatukogude kojulaenutuste arv oli 100 704, sh lastele 12 899 (2022. a 103 765, sh lastele 14028) korral. Kõige enam laenutati ilu- ja lastekirjandust 62 324 (2022. a 64 124) korral. Võõrkeelse kirjanduse laenutusi oli 622, sh 112 venekeelset kirjandust.

Kohalkasutusi registreeriti maakonnas 30685.

Hiiumaa elanike arvust (2023. a 9 804) on raamatukogu kasutajaid 4 333 ehk 55,8%.

Lugejatest moodustasid täiskasvanud lugejad 74,3 % ja lapsed 25,7 %.

Täiskasvanud laenutasid palju ajaviite- ja krimikirjandust ning hea meelega ka uuemat Eesti kirjandust. Populaarsed olid mälestused, elulood ja reisikirjad. Samuti sooviti raamatuid ajaloo, psühholoogiast ja alternatiivmeditsiinist. Lugejad olid raamatu-uudistega kursis ja tulid raamatukokku kindla sooviga, mida küll alati täita ei õnnestunud. Perioodikast laenutati enim tervise-, aiandus-, käsitöö- ja tehnikaalaseid ajakirju.

Lastest on aktiivsemad lugejad algklasside õpilased. Suure osa koolilaste laenutustest moodustasid klassivälise lugemise raamatud. Kuigi neid raamatuid on ka mitmeid eksemplare hangitud, jääb neid siiski puudu. Samuti mõjutab laste laenutusi kooli poolt lugemiseks etteantud teemavalik (elulood, reisikirjad). Kõige enam laenutatakse kooli soovituslikku kirjandust.

Laenutuskapi vahendusel laenutati Käina raamatukogus 674 (2022. a 666) teavikut.

Kogude ringlus keskraamatukogus oli 1,1, maakonnas kokku jäi võrreldes eelmise aastaga samaks ehk 1,2.

Riigieelarvest eraldati vahendeid teavikute soetamiseks 2.02 € elaniku kohta.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Kirjanduse komplekteerimisel olid prioriteediks Eesti autorite looming, tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Arvestati lugejate soove ja rahalisi võimalusi. Peamiselt osteti raamatuid hulgifirmadelt Rahva Raamat ja Apollo.

Trükiseid soetatakse tavaliselt ühes eksemplaris. Juurde ostetakse kooli soovitusliku kirjanduse eksemplare. Jälgitakse ka reserveeringute nimekirju ja võimalusel hangitakse lisaeksemplare.

2024 tekitasid järjekordi meedias reklaamitud teosed ning populaarsete sarjaraamatute uute osade ilmumine.

Mitmed kirjastused andsid välja klassikasse kuuluvate teoste uustrukke, millega sai kogu kaasajastada. Uued väljaanded on kvaliteetsema trüki ja köitega.

Maakonnaraamatukogule ostetud raamatutest moodustas ilu- ja lastekirjandus 72% (2022. aastal 73%). Liigikirjandusest soetati rohkem ajaloo-, psühholoogia-, pedagoogika-, tervise- ja kunstialaseid raamatuid. Peamiselt soetati eestikeelset kirjandust (98%). Juurde osteti ingliskeelseid laste- ja noorteraamatuid.

Seoses Kärdla Kooli raamatukogu likvideerimisega, anti nende põhikogu üle Kärdla

Linnaraamatukogule. Nii lisandus raamatukokku 489 eksemplari peamiselt laste- ja noortekirjandust.

2023. a võeti arvele maakonna raamatukogudesse 4 702 eksemplari (2022. a. – 3 530 eksemplari) raamatuid, millest osteti 2 986 eksemplari (2022. a. – 2 877 eksemplari) ning 1 716 eksemplari (2022. a. – 653 eksemplari) olid annetused.

Hiiu maakonna raamatukogude fondis oli aruandeaasta lõpul 104 858 eksemplari raamatuid (2022. a. 102 436).

E-raamatuid ühtegi maakonna raamatukokku ei ostetud, sest puudub nõudlus.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat tellitakse meediaettevõtete Postimees Grupp, Ekspress Meedia, Õhtuleht Kirjastus jt. kaudu. Samuti kasutatakse tellimiskeskondi Lehepunkt ja Tellimine.ee. Perioodika komplekteerimisel arvestatakse laenutuste arvu ja lugejate soovidega.

Osa riigilt saadud teavikutoetusest kasutatakse kultuuriperioodika tellimiseks.

Mehed eelistavad laenutada Imelist Ajalugu, Imelist teadust ja Tehnikamaailma. Naised seevastu rohkem tervise- ja perekonna teemalisi ajakirju (Kodutohter, Pere ja Kodu, Kodukiri). Aiandus-, kokandus- ja loodusajakirjad pakuvad huvi kõigile. Kultuuriajakirjade vastu on huvi endiselt väike, neist enim laenutatakse ajakirja Looming ja Täheke.

Perioodika tellimine kolmele Pühalepa osavalla raamatukogule osutus väga keeruliseks. Perioodika komplekteerimiseks kulus 2023. aastal 3 642 eurot (2022. a. 5 196 eurot). Raha vähenes 1 554 euro võrra. Mitmeid ajakirju ja ajalehti tuleb edaspidi jagada kolme raamatukogu vahel.

Hiiu maakonna raamatukogudesse osteti juurde 217 aastakäiku ajakirju ja 49 aastakäiku ajalehti, sellest keskraamatukogul vastavalt 39 ja 8.

Esindatud olid kõik peamised Eesti ajalehed, lisaks kohalik Hiiu Leht. Tasuta tuleb postkasti Hiiumaa valla ajaleht Hiiumaa Teataja.

Annetustena tuli Kärkla Linnaraamatukogule 1 nimetus ajalehte (väliseestlaste Vaba Eesti Sõna). Ajakirju annetati maakonnas kokku 44 nimetust.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Hiiu maakonna raamatukogudest ostis ainsana auviseid juurde Pühalepa raamatukogu. Tegemist on filmiga, mis on tehtud kirjandusteoste ainetel.

Auviste komplekteerimine on jätkuvalt langustrendis, kuna need ei leia enam lugejate seas kasutust.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Maakonna raamatukogudes kanti maha 3 124 eksemplari raamatuid (2022. a 3 862 eksemplari) ja 131 aastakäiku ajakirju (2022. a 226). Kogust eemaldati lagunenuid, vananenud ja vähese kasutatavusega trükised ning raamatud, millest ilmus uus trükk.

Kärdla Linnaraamatukogus toimub suvekuudel vanade raamatute müük, kuhu leiavad tee mahakantud raamatud. Osad raamatud lähevad ka tasuta äraandmisele.

Kõrgessaare raamatukogu mahakantud raamatud läksid annetusega Hiiumaa ja mandri vahel sõitvate praamide Tiiu ja Leiger raamatariividele (TS Laevad OÜ).

Maakonna raamatukogudest ainsana viidi inventuur läbi Suuremõisa haruraamatukogus, mille käigus kustutati 1 145 eksemplari raamatuid. Kokku kustutati Pühalepa Raamatukogu fondidest 2023. aastal 1 350 raamatut, 37 ajakirjade aastakäiku ja 1 auvis.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Suuri muudatusi Hiiu maakonna raamatukogude teeninduskorralduses ja teenustes 2023. aastal ei olnud.

Kärdla Linnaraamatukogu on avatud iga päev kell 6.00-22.00, hästi toimib iseteenindus. Lugejad saavad raamatukokku siseneda oma ID-kaardiga sellel ajal, kui töötajaid kohal pole.

Nendeks aegadeks on:

E-R 6.00-10.00 ja 18.00-22.00

L 6.00-10.00 ja 14.00-22.00

Nädalavahetustel ja riiklikel pühadel kell 6.00-22.00.

Avatud raamatukogu kasutati ID-kaardiga sisenedes 1 737 korda (2022. aastal 1 347 korda). Kõige aktiivsemad on suvekuud - juunis ja augustis 194, juulis 219 külastust. Nädalapäevadest olid kõige aktiivsemad pühapäev (424 külastust) ja laupäev 303 külastusega. Kellaajaliselt meeldis külastajatele raamatukogus viibida kõige enam vahemikus 8.00-10.00 ja 18.00-20.00. Kõige varem kasutati avatud raamatukogu veidi peale kl 6.

Avatud raamatukogu algusest (21.09.2021) on seda kasutatud kokku 3 331 korda.

Laenutus- ja tagastusautomaadi kasutamise näitajad on kindlalt kasvutrendis. Laenutusi 3 566 (2022. aastal 3 375) ja tagastusi 3 057 (2022. aastal 1 220).

Kõik Hiiu maakonna raamatukogud jätkavad nii tasuta kui ka tasuliste põhiteenuste osutamistega.

Tasuta põhiteenused: teavikute kojulaenus ja kohalkasutus, teavikute reserveerimine, raamatukogudevaheline laenus (RVL), infopäringutele vastamine, personaalne lugemisnõustamine, kasutajakoolitused erinevatele vanusegruppidele, kohapealne kõrvaklappide kasutamine, vaba WiFi ja avaliku internetipunkti (AIP) arvutite kasutamine. Vajadusel juhendatakse AIP-i külastajaid. Abi vajavad eelkõige eakamad ja vähestes IT-oskustega külastajad.

Raamatukogud pakuvad koduteenindust neile, kel raamatukogu külastamine seoses kõrge

eaga või muu terviseprobleemiga on raskendatud. Koduteenindus on lugejatele tasuta. Raamatukogudes saab osa võtta üritustest ja koolitustest, tutvuda näituste ja väljapanekutega ning osaleda töö- ja õpitubades. Samuti kasutada lugemissaali kaugtöökohana.

Tasulised põhiteenused: printimine, skaneerimine ja koopiate tegemine. Kärkla Linnaraamatukogus saab kasutada ja laenutada graafikalauda, e-lugereid ja tahvelarvuteid. Käina raamatukogus on võimalik kasutada ka lamineerimismasinat, spiraalkõitesadet, õmblusmasinat ja märgimasinat.

Alates 2023. a on Käina raamatukogus võimalik kasutada privaatset ruumi veebikoosolekute, kaugtöö ja erinevate privaatsete (nt notar) tehingute tegemiseks.

Käina raamatukogul on olemas 23- kohaline laenutuskapp, kuhu saab lugeja tellida raamatuid. Kapist saab raamatud kätte ööpäevaringselt, hoiuaeg on 3-7 päeva. Laenutuskapp töötab pakiautomaadi põhimõttel ning asub õues.

Kuna Leisu teeninduspunkt on suletud (alates 30.03.2022), viib Emmaste raamatukoguhoidja selle piirkonna lugejatele raamatud koju või kokkulepitud kohta.

Kõikidel Hiiu maakonna raamatukogudel on olemas raamatute tagastuskastid, mis võimaldavad teavikuid tagastada ajal, mil raamatukogud on suletud.

Aruandeaastal lugejate rahulolu-uuringuid ei tehtud.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõigis maakonna raamatukogudes on avaliku teabe kättesaamiseks kasutajate käsutuses 19 arvutit (kõik internetiühendusega): neist Kärklas 3, Käinas 5, Kõrgessaares 1, Pühalepas 2, Hellamaal 1, Suuremõisas 3 ja Emmastes 4. Lauka haruraamatukogus AIP arvuti kasutamise võimalust ei ole. Küll aga on olemas Wifi võrguala ning vajadusel saab kasutada töötaja arvutit.

Peamised AIP kasutajad on töötud ja eakad, kes vajavad abi internetitoimingute tegemisel (internetipank, digiallkirjastamine, e-posti logimine, digilugu, ühiskaardi isikustamine), samuti printimisel.

Üha enam kasutatakse isiklikke nutiseadmeid ja sülearvuteid raamatukogu WiFi võrgualal. 2023. a osteti Käina raamatukogu lugejatele kasutamiseks tahvelarvuti, mida saab raamatukogus kasutada endale sobivas kohas.

Kõikides raamatukogudes on avalikule teabele kättesaadavus tagatud raamatukogu lahtioleku aegadel. Kärkla raamatukogus on see võimalus vahemikus 6.00-22.00, kui lugejad saavad raamatukokku siseneda ID-kaardiga.

Avalik teave raamatukogude kohta on üleval valla kodulehel ja Kärkla Linnaraamatukogu kodulehel. Oma kodulehed on veel Pühalepa ja Käina raamatukogudel.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Nii Hiiumaa elanike üldarv kui ka Kärkla elanike arv on 2023. aastal tõusnud. Hiiumaal 9 804 (2022. a 9 571) elanikku ja Kärklas 3 193 (2022. a 3 167) elanikku.

Hiiu maakonna raamatukogude kasutajate arvust 25,7% olid lapsed (2022. a - 25,1%). Külastusi elaniku kohta oli 8 (2022. a - 7,9), laenutusi elaniku kohta 13,4 (2022. a - 13,9), laenamissagedus 30,3 (2022. a - 32,4).

Maakonna lõikes külastajate arv tõusis 2 404 inimese võrra. Samuti tõusis ka lugejate arv +234, kuid laenutused seevastu langesid, koguni -1 607 laenutust vähem. Üheks põhjuseks on eakate inimeste suuremine, kes oma eluajal laenutasid palju raamatuid korraga.

Kärkla raamatukogus kogub aina suuremat populaarust avatud raamatukogu teenuse kasutamine. Suvekuudel on teenus vajalikuks osutunud ka suvehiidlaste hulgas. Aktiivselt kasutatakse lugemissaali kaugtöökontorina.

Avatud raamatukogu kasutusjuhend näeb ette, et ID-kaardiga võivad lugejad siseneda alates 16. eluaastast. Seda peab tegema iga tulija eraldi. Ka siis, kui tullakse sõbraga koos. Küll aga ei tehta alati nii. On tavapärane, et ühe ID-kaardiga tullakse siiski sisse mitmekesi, mis jätab osad külastused süsteemis registreerimata. Nii juhtub ka peredega sisenemisel. See võib olla üheks põhjuseks, miks külastuste arv on maakonnaraamatukogus langenud: kõiki külastajaid ei registreerita. Töötajad tegelevad iga päev raamatukogu kasutajate ja lugejate informeerimisega, et kõik laenutused ja külastused siiski registreeritud saaksid.

Avatud raamatukogu kasutati ID-kaardiga sisenedes 2023. aastal 1 737 korda (2022. aastal 1 347 korda). Endiselt on kõige aktiivsemad suvekuud - juunis ja augustis 194, juulis 219 külastust. Nädalapäevadest olid kõige aktiivsemad pühapäev (424 külastust) ja laupäev 303 külastusega. Kellaajaliselt meeldis lugejatel raamatukogus viibida kõige enam vahemikus 8.00-10.00 ja 18.00-20.00.

Avatud raamatukogu algusest (21.09.2021) on seda kasutatud kokku 3 331 korda.

Laenutus- ja tagastusautomaadi kasutamise näitajad on kindlalt kasvutrendis. Laenutusi 3 566 (2022. aastal 3 375) ja tagastusi 3 057 (2022. aastal 1 220).

Laenutuskappi laenutati Käina raamatukogus 2023. aastal 674 teavikut, (2022. a 666), so 8 võrra enam. Lugeja eelistab laenutuskapile siiski raamatukogu külastamist. Laenutuskapi valivad need, kes on kas väga hõivatud, töötavad hilisõhtuni, käivad mandril töö/koolis või ei soovi haiguste tõttu teistega lähikontakti.

Valdavalt loetakse ilukirjandust, kuid huvi pakuvad ka krimi- ja ajaviiteromaanid, eluloo ja ajalooramatud. Kui uutele raamatutele tehakse televisioonis või ajalehtedes reklaami, siis kohe küsitakse seda ka raamatukogust. Eesti autoritest olid kõige loetavamad Eet Tuule, Marje Ernits, Andrus Kivirähk, Siiri Julge ja Tõnu Õnnepalu. Välismaa autoritest olid enim loetavad Jeff Kinney, M.C Beaton, Lucinda Riley, Ragnar Jonasson ja Joanne Fluke.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	4 099	4 333	+234
MKR kokku**	1 614	1 651	+37

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 7

Raamatu- kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2022	Virtuaal- külast. 2023	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	75 687	78 091	+2 404	18 714	18 357	-357
MKR kokku**	26 434	25 016	-1 418	17 771	17 873	+102

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+-)	Päringud*** 2022	Päringud*** 2023	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	132 996	131 389	-1 607	699	742	+43
MKR kokku**	36 413	33 809	-2 604	101	77	-24

Tabelisse märgitud numbrid näitavad nii kojulaenutusi kui ka kohallaenutusi kokku.

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(5\)5](#)) Järjepidev töö registreerimisel.

Infopäringuid esitati aruandeaastal 742 (2022. a 699) korral. Päringutest valdava osa moodustasid teemapäringud, järgnesid bibliograafilised päringud, vähem oli faktipäringuid. Tehtud päringud: A.H Tammsaare, akvaariumikalad, autism, dementsus, Eesti õlletööstus, planeedid, hiidlaste naljad ja naljandid, Kärkla laululava jne. Palju tuntakse huvi kodulooliste

teemade vastu, kui päringuid tehakse piirkonna ajaloo ja kultuuri kohta. Õpilased teevad päringuid referaatide ja uurimistööde jaoks.

Tabel 9

Raamatu-kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	0	0	0	0	0	0
MKR kokku**	0	0	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Tabel 10

Raamatu-kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	0	1	0	10	0	10
MKR kokku**	0	1	0	10	0	10

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Tabel 11

Raamatu-kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2023
Rahvark mk-s kokku*	0	0	0	0
MKR kokku**	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Virtuaalüritusi ja näitusi planeerituna ei korraldatud, kuna selleks puudus vajadus. Üks maakondlik koolitus siiski kujunes ootamatult virtuaalseks, kuna halva ilma tõttu Tallinn-Kärdla lennuk jättis väljumata ja koolituse läbiviijad Hiiumaale ei jõudnud.

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa raamatukogude vaheline RVL on aktiivne ja toimib tavapäraselt, lugejad saavad tellitud raamatud kätte üldiselt nädala jooksul, kõik sõltub raamatukogu töötajate liikumisest. Ametlik transport selleks puudub. Peamiselt laenutatakse õpilaste kohustuslikku kirjandust ja teavikuid, mis enda kogust välja laenutatud. Käina raamatukogu lugejad kasutavad RVL teavikute kättesaamiseks ka laenutuskappi.

Maakonnasiseselt tellitakse enamasti kooli kohustuslikku lastekirjandust; maakonna väliselt õppekirjandust, võõrkeelseid ja spetsiifilisi erialaseid teavikuid. Välis RVL-i raamatute transport toimub Omniva postkontori kaudu.

Maakonnas laenutati RVL-i kaudu välja raamatuid 1 121 korral (2022. a 1 507) ning telliti sisse 1 146 korral (2022. a 1 518).

Maakonnaraamatukogust laenutati RVL-i kaudu välja raamatuid 242 korral, mis on 63 laenutust rohkem võrreldes 2022. aastaga. Kõige enam laenutati välja Käina raamatukogule, tehes kokku 84 laenutust. Väljastpoolt maakonda telliti 12 korral, mis on 6 teavikut vähem kui 2022. aastal. Kõige enam telliti Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogust 5 korral.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel võetakse aluseks Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusi. Jälgitakse nomineeritud ja auhinnatud (Hea Lasteraamat ja Hea Noorteraamat, Paabeli Torn ja Aasta Rosina auhind, noorsooromaanivõistlus, kaunimate lasteraamatute konkurss) teoste nimekirju. Teabekirjandusest osteti kõige rohkem loodusteadusi ja laste emotsioone käsitlevaid raamatuid.

Järelkomplekteerimise korras soetati juurde koolis käsitlevate autorite (I. Tomusk, A. Pervik, M. Keränen) raamatuid ja lastekirjanduse klassika kordustrükke (E. Niit, E. Raud, E.B. White, L. Baum, L. Wilder). Lisaks raamatutele hangiti lasteosakonda ka erinevaid lauamänge, et suurendada huvi raamatukogu külastamise vastu. Lasteajakirjadest on enamasti tellitud Täheke, Hea Laps, Minu Maailm ja Miki Hiir.

Raamatukogud teevad koostööd lasteaedade ja koolidega, arvestades õpetajate soovidega raamatute komplekteerimisel. Samamoodi arvestavad õpetajad raamatukoguhoidjate soovitustega.

Seoses Kärdla Kooli raamatukogu likvideerimisega, saadi Kärdla Linnaraamatukokku juurde 450 eksemplari laste- ja noortekirjandust, millest suurem osa kuulub koolis soovitusliku lugemisvara hulka. Veel osteti juurde üle-eestilise 3.-4. klasside õpilastele mõeldud

kirjandusmängus vajaminevaid raamatuid ja populaarsete sarjade järjeraamatuid (Avastajate Akadeemia, LasseMaia detektiivbüroo, Saurusepere).

Käina raamatukogus loobuti ajakirja Hea Laps tellimisest, kuna lapsed saavad ajakirja lugeda kooliraamatukogus. Kooliraamatukogud saavad selle tasuta.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+/-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+/-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Hiiu maakond	1 030	1 114	+84	25 354	27 617	+18 038	14 028	12 899	-1 129
Sh keskkogu	444	440	-4	7 316	6 011	-1 305	5 847	4 062	-1 785

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Maakonna raamatukogudes kokku tõusis märkimisväärselt laste- ja noorte külastuste arv, tagasihoidlikumalt ka lugejate arv. Küll aga langes laenutuste hulk.

Maakonnaraamatukogus avaldas laste- ja noorteteeninduses negatiivset mõju Kärddla põhikooli uue maja ehitamine. Ajal, mil vana koolimaja lammutati ja uus oli veel ehitamisjärgus, olid klassid üle linna laiali erinevatel pindadel (Kärddla kultuurimajas, Kärddla nukuteatris, Kärddla muusikakoolis jne). Seetõttu oli logistika keerulisem (pikad vahemaad) ning lapsed jõudsid klassiga raamatukogu tundidesse pisut harvem kui varasematel aastatel. See jättis oma jälje külastuste ja laenutuste arvudes.

Ka võib täheldada laste lugemishuvi langust just esimeses kooliastmes ja paraku pole enam ühtki suurt lugejat, kes kõik uued raamatud läbi loeks. Varasematel aastatel on alati selliseid lapsi olnud. Praegu tundub, et seoses uue spordihoone, noortekeskuse ning koolimaja valmimisega veedavad lapsed oma vaba aega meelsamini seal kui raamatukogus. Sealsed uued atraktiivsed ruumid ja tehnilised lahendused hoiavad lapsi tegevuses.

Üldiseks probleemiks näitarvude vähenemisel on asjaolu, et lapsevanemad laenutavad lastele raamatuid enda lugejakontole.

Nii juhtub ka siis, kui raamatukokku sisenetakse koos perega, kasutades ühe vanema ID-kaarti. Avatud raamatukogu kasutusjuhend näeb ette, et ID-kaardiga võivad siseneda lugejad alates 16. eluaastast. Seega perega sisenedes laste laenutused registreeritakse lapsevanema kontole. Põhjenduseks tuuakse, et nii on laenutusautomaadis lihtsam toimetada ja parem ülevaade laenutustest ja tähtaegadest. Eriti palju kasutavad seda varianti suvehiiudlased. Laste külastuste ja laenutuste hulk on seetõttu justkui langenud.

Koolilastele on küll väljastatud lugejakaardid, kuid tavaliselt ei ole need raamatukokku tulles lastel kaasas. Lasteaiaaalistele lastele lugejakaarte üldjuhul väljastatud ei ole.

Iga päev tegeletakse raamatukogu kasutajate ja lugejate informeerimisega, et kõik laenutused ja külastused siiski registreeritud saaksid.

2023. aasta sügisest täidab Kärkla Linnaraamatukogu ka Kärkla Kooli kooliraamatukogu ülesandeid. Sellega seoses on lootust, et 2024. aastal näitajad pisutki tõusevad, sest suurem osa meie lugejatest jõuab raamatukogusse vajadusest laenutada kooli kohustuslikku kirjandust.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Laste ja noorte lugemisharjumuse kujundamisega tegeletakse järjepidevalt. Lapse esimene käik raamatukokku toimub lasteaiarühmaga, vanematega või vanavanematega. Edasine sõltub sellest, kas ja kuidas lapsele raamat meeldivaks muuta, kas lapsevanem soovib ka lapsele raamatuid koju laenutada ja kas huvi raamatute vastu toob teda tagasi raamatukokku. Lapsed loevad ja laenutavad peamiselt kohustuslikku kirjandust. Suurt mõju avaldavad õpetaja ja sõprade soovitusel ning kirjanikuga kohtumised. Sagedasemad raamatukogu külastajad ja laenutajad on algklasside õpilased, kes koolipäeva lõppedes tulevad raamatukokku aega veetma. Keskastme õpilased veedavad raamatukogus küll aega, kuid koju kaasa laenutavad vähe. Nemad kasutavad peamiselt WiFi vaba võrku enda nutiseadme tarvis ja arvuteid, vahel õpivad koos.

Tutvus raamatukoguga peab algama varakult, et kindlustada edaspidist sõprust raamatutega. Väga oluline roll on ettelugemisel ja piltide vaatamisel. Kõikidel maakonna raamatukogudel (va. Hellamaa harukogu, sest seal piirkonnas puudub sihtgrupp) on hea koostöö piirkonna lasteaedadega. Laste lugemisharjumuste kujundamiseks kutsutakse lasteaiarühmad raamatukoguga tutvuma ja raamatuid valima. Viiakse läbi erinevaid huvitavad haridusprogramme, nende hulgas ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt algatatud lugemisprogramm „Lugemisisu“. „Lugemisisu“ programmi on kaasatud Kärkla, Käina, Emmaste ja Palade lasteaiad.

1.-4. klassi õpilastele toimuvad regulaarselt raamatukogutunnid, kus tutvustatakse uusi lasteraamatuid, loetakse ette raamatuid, viiakse läbi teematunde, viktoriine ja meisterdamistunde. Ka see vanusegrupp on aktiivselt kaasatud „Lugemisisu“ programmi ning raamatukogutunnid on põimitud õppeprogrammidega. Koolivaheaegadel pakuvad raamatukogud lastele erinevaid tegevusi, töötubasid ja vabaaja veetmise võimalusi.

Ka vanemaastme klassid käivad raamatukogutundides, kuid märkimisväärselt harvem. Kui nad aga raamatukokku on jõudnud, siis tutvustatakse neile uuemat noortekirjandust ja räägitakse erinevatest probleemidest, millega noor inimene nii tavaelus kui ka raamatutes kokku võib puutuda.

Positiivse mõjuga on Kärkla Linnaraamatukogu poolt korraldatav suvelugemise programm „Suvelugemise väljakutse“, millest võtavad osa ka maakonna teised raamatukogud. Käina raamatukogus on suviti käimas lugemisprogramm „Lugemissuvi“. Sügiseti toimuvad programmi läbinutele erinevad üritused. 2023. aastal kutsus Kärkla raamatukogu lapsed Hiiumaa Kinno filmiõhtule. Käina piirkonna lastele toimus preemiareis Super Skyparki Tallinnas. Sellised sündmused motiveerivad lapsi lugema.

Jätkuvalt kasutavad paljud õpilased raamatukogu ajaveetmiskohana enne huviringe. Aktiivset kasutust leiavad raamatukogudes olevad arendavad lauamängud, lugemispesad, AIPi arvutid ning joonistamis- ja värvimistarbed.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

LISA 4

2023. aasta suuremateks maakondlikeks üritusteks olid Vabariikliku III ja IV klasside kirjandusmängu Hiiumaa eelvooru läbiviimine ja ettelugemisvõistluse "Padakonna vada" kohaliku eelvooru korraldamine. Esimesel neist osales 6 võistkonda, kus Hiiumaad esindas Tallinna lõppmängus Käina kooli võistkond ja teisel osutus võitjaks Art Eugen Remmelg Kärkla Koolist, esindades Hiiumaad võistluse lõppvoorus Tallinnas.

Kärkla Linnaraamatukogus jätkati juba XI korda raamatukogu suvelugemise programmiga „Suvelugemise väljakutse“, kus alustajaid oli üle 120 lapse ja septembriks tagastasid lugemispassid 72 suvelugejat. Kokku loeti suvekuudel väljakutse raames läbi ligi tuhat raamatut. Osalejaid oli kõikidest Hiiumaa koolidest, lisaks suvehiidlastest lapsed mandrilt. Pika traditsiooniga programm on laste ja õpetajate hulgas alati oodatud ja nii mõnedki õpetajad kasutavad meie programmi klassi suvelugemise asemel. Parimad lugejad said tunnustatud põnevate raamatute ja lauamängudega ning koos nauditi toredat lastefilmi Hiiumaa Kinos. Kirjandusliku viktoriini, ettelugemisvõistluse ja suvelugemise väljakutse läbiviimiseks saadi toetust Eesti Kultuurkapitalilt.

Hiiumaa Lastefestivalil osalemine sai kindlasti aasta suurimaks sündmuseks, kus Kärkla raamatukogu oli lapsi löbustamas Raamatujahiga.

Kärkla Kooli I-IV klasside lastega tähistati temaatilise raamatutunniga Eno Raua 95 sünniaastapäeva ning aasta lõpus avati kolmel korral raamatukohvik „Sulg ja Silm“, kus lastele pakuti maitsmiseks erinevaid lasteraamatuid.

Palju panustati uudiskirjanduse tutvustamisele just põhikooli vanemale astmele. Lapsed osalesid lauamänguringides.

Lasteaialaste meelistegevuseks on kindlasti erinevate lugude kuulamine ja arutamine, samuti piltide joonistamine kuuldu lugude põhjal. Nii sai nendega tähistatud Eesti kirjanduse ja rahvusvahelist ettelugemispäeva, Kärkla linna 85. aastapäeva, samuti Põhjamaade kirjanduse nädalat (hommikuhämaruse jututund lastele). Vabariigi aastapäeva teematunnis tutvusid lasteaialapsed Eesti sümbolitega ja meisterdati Eesti lipp. Algklassid tulevad meeleldi ka meisterdamistundi. Enne jõule käisid kõik I-IV klassid raamatukogus kuusehteid tegemas. Igal koolivaheajal toimuvad temaatilised paberikunsti töötoad (parkimiskell, meisterdused munakarpidest, päevalilled).

Käina raamatukogus viidi aasta jooksul läbi mitmed meisterdamis- ja lugemistunnid, filmiõhtud, raamatujuubelid, matkad, jutuhommikud, lauamänguõhtud, teematundide sari „Väikelaps raamatukogus“ jpm. Kooliealistele toimus lugemisprogramm „Lugemissuvi“, mille lõpus korraldati väljasõit Tallinnasse Super Skyparki. Suvine lugemisprogramm on raamatukokku toonud ja lugema meelitanud mitmeid uusi lapsi ka väljaspool Käina piirkonda.

„Lugemissuvi“ programmi raames viidi läbi palju toredaid ja lugemisele suunatud teematunde lasteaia rühmadele ja algklasside õpilastele, kasutades põnevaid metoodilisi materjale.

Veebruari koolivaheajal algas suur aardejaht raamatukogus „Pokemoni väljakutse“. Lastel tuli lahendada erinevaid ülesandeid, vastuseid leida nii raamatutest kui veebist ja leida peidetud Pokemone. Eesti kirjanduse päeva tähistati kirjanduse nädalaga, kus osalesid lasteaia vanem rühm ja algklassid. Loeti ette raamatut „Sirli, Siim ja saladused“ ja toimus teematund raamatu „Meie rebane“ põhjal. Lasteaialastele toimus üritus „Vana aja lood ja tööd“. Raamatujuubelitest tähistati „Väike prints“ – 80 ja „Kunksmoor – 50“.

Aasta jooksul esinesid Käina raamatukogus Krista Kumberg ja illustraator Sirly Oder.

Tähistati Euroopa keelte päeva (kirjanduslik orienteerumismäng „Ole nutikas ja keeletark“ ja digimäng „Õpi tundma Euroopa keeli“), liikumisaastat (liikumismängud ja võistlused looduses), ettelugemispäeva (loeti juttu „Ei-taha päev“ ja „Naksitrallid“), rahvusvahelist kaisukarupäeva, Põhjamaade kirjanduse nädalat (ettelugemine hommikuhämaruses lastele) ja Mitmekesisuse nädalat (üritus „Sildu luues“).

Toimusid filmiõhtud lastele ja noortele, jõuluteemaline üritus „Väike jõulupuu“, jõuluüritus „Tõeline jõulurõõm“ ja jubejutuõhtu noortele. Detsembris meisterdasid lapsed hooldekodule kaarte (valmis üle 40-ne kaardi. Kaardid toimetati teele sotsiaaltöötajate vahendusel), kaunistasid piparkooke ja osalesid meisterdamistundides.

Kõrgessaare raamatukogus toimus mitmeid rühmakoolitusi ja viidi läbi teematunde lasteaialastele. Koos Kõrgessaare Noortekeskusega toimus sõbrapäeva kaartide tegemine ja hindamine ning Liikumisaasta matk Kõrgessaare sadamasse. Emakeelepäeva tähistamisel esinesid Hiiu kandle õpilased ja osalesid huviklubi naised.

Lauka raamatukogu „Lugemisisu“ tunde viidi läbi algklassidega 9 korral. Uuriti uusi raamatuid ja vanemaidki, leiti lemmikuid, loeti ette ja saadi targemaks. Mänguline lugemispass oli taas suureks abiks. Lapsed ja noored said klasside kaupa osa raamatukogu tundidest. Teemad olid väga erinevad ja lähenemine loov ning kaasav. Näiteks V klassi tunni teemaks oli muinasjutt. Peale väikest sissejuhatust ja muinasjutu tekkelugude tutvustust valisid lapsed endale Saja rahva lugude sarjast ühe raamatu, lugesid ühe jutu ja rääkisid sellest oma sõnadega klassikaaslastele. Nii said kõik osa nii kuulamisest kui esinemisest, tulemus oli igati tore. Kirjanikest tutvustati lähemalt järgmisi autoreid: Eno Raud, Astrid Lindgren, Andrus Kivirähk ja Jaanus Vaiksoo. Kohtumine Jaanus Vaiksooga jättis lastele väga sooja mälestuse ja ärgitas lugema. Ettelugemispäeva jälgimine veebi vahendusel pakkus lastele palju põnevust, joonistajate jälgimine oli meelde jääv.

Pühalepa raamatukogus toimus mitmeid toredaid lasteüritusi. Kevadel tehti kokkuvõtteid „Lugemisisu“ programmist. Osalejatele korraldati lõpupidu, kus premeeriti parimaid lugejaid. Osaleti koos Suuremõisa haruraamatukoguga Hiiumaa lastefestivalil, kus viidi läbi raamatute voltimise töötuba. Tähistati UNESCO rahvusvahelist kirjaoskuse päeva lugemist propageeriva aktsiooniga „Read Hour“. Raamatukogupäevade raames tähistati ettelugemispäeva ja viidi Pühalepa Vaba Aja Keskuses läbi kirjanduslik mälumäng lastele. Lisaks võeti osa Põhjamaade kirjanduse nädalast. Aasta lõpus toimus kohtumine kirjanik Jaanus Vaiksooga.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

Raamatukogu	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	1	1	1
Kõrgessaare raamatukogu	117	1	25
Käina raamatukogu	334	2	19
Pühalepa raamatukogu	65	2	7
Emmaste raamatukogu	21	1	6

Lugejad, kellele viib raamatud koju sotsiaaltöötaja, statistikas ei kajastu.

Kärdla Linnaraamatukogu koduteeninduse nõudluse vajadus on väike. 2023. aastal osutati raamatute laenutamise teenust vaid ühel korral.

Maakonnas kõige enam kasutavad raamatute kojukandeteenust Käina ja Kõrgessaare piirkonna elanikud. Tabelis 13 näidatud koduteeninduse hulka ei ole arvestatud lugejaid, kes ajutise terviserikke korral raamatuid koju tellivad. Seega tegelik kordade arv on suurem.

Lisaks raamatute kojukandele on vajanud Käina ja Pühalepa raamatukogu lugejaid abi ka arvuti kasutamisel ja koopiategemisel.

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kärdla Päevakeskus	2	18
Kõrgessaare Noortekeskus	3	122
Kõrgessaare lasteaed "Vigri"	1	31
Puski küla	1	24

Kärdla Päevakeskuses toimus TÕN raames Õpitund 2023 - Meediapädevus ning Põhjala kirjanduse nädala ettelugemine hommikuhämaruses.

Kõrgessaare Noortekeskusega toimus matk Kõrgessaare sadamasse, kus räägiti sadama ajaloo algusest tänapäevani ning toimus sõbrapäeva kaartide tegemine ja hindamine. Sauna-aasta puhul käidi Ristna külastuskeskuses. Raamatukogu teematund viidi läbi lasteaialastele.

Puski küla ajalugu ja inimesi uurinud Leili Väljase kodus kohtuti tema lähedastega.

Suuremõisa haruraamatukogus käib Pühalepa osavallavalitsuse sotsiaaltöötaja kord kuus vastu võtmas toimetulekuavaldusi.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogul on kohalikus kultuurielus vaieldamatult arvestatav roll, samuti kohaliku pärandi kogumisel, tutvustamisel ja säilitamisel (läbi koolituste, õpitubade, näituste ja väljapanekute). Raamatukogu roll erinevate huvigruppide kokku viimisel, elukestvat õpet toetava ja vabaaja võimalusi pakkuva keskusena on aastatega kasvanud. Lugejatele meeldib raamatukogus aega veeta ja sõpradega suhelda. Mitmed ettepanekud ja soovid õpi- ja töötubade osas on tulnud lugejatelt, nii saavad nad end koostööpartneritena tunda.

2023. aastal toimus Hiiu maakonna raamatukogudes kokku 334 üritust, milles osales 4 602 huvilist. Näituseid ja väljapanekuid tehti 210 korral.

Kärdla Linnaraamatukogu suuremad koostööpartnerid on Hiiumaa Vallavalitsus, Kärdla osavallavalitsus, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus, Suuremõisa Loss, Politsei- ja Piirivalveamet, Kärdla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Kärdla Lasteaed ja Suuremõisa Lasteaed-Põhikool, Kärdla Kultuurikeskus, Kärdla Noortekeskus, Kärdla Päevakeskus ja Hiiu Leht.

2023. aastal toimus 36 üritust, kus oli osalejaid kokku 680. Populaarsemad kohtumisõhtud Kärdla raamatukogus olid Märt Treieriga (esitles oma uut raamatut „Ennäe inimest“), Susanna Veevoga (esitles oma uut raamatut „Minu Iraan“) ja Marge Laanemäega (esitles oma luulekogu).

Aasta jooksul tehti 41 korral näitusi ja väljapanekuid olulistest tähtpäevadest. Märkimisväärsemad nendest olid Hando Runnel 85, Ellen Niit 95, Eno Raud 95, A.H. Tammsaare 145 ja Rudolf Tobias 150 (Hiiumaa muusika-aasta tähistamiseks). Näituse klaaskapis olid vaatamiseks välja pandud paljude teiste seas Kärdla linna meened, Urmas Liiti erakogu pastapliiatsid, Hiiumaa Muuseumi varamust meened ja vanad jõluehted.

Oktoobris peatus Kärdla raamatukogus rändnäitus „Kauneimad Eesti raamatud 2022“.

Täiskasvanud Õppija Nädala raames toimus meediapädevuse õpitund.

Raamatukogupäevade jooksul toimus lastele muinasjututund koolieelikutele, programm väikelastele „Minu esimene raamatukogu seiklus“ ja paberikunsti töötuba. Toimus teine ööraamatukogu raamatukohvikuga ning kokku sai raamatuklubi. Infokirjaoskuse päeva tähistati kogukonna ringiga.

Käina raamatukogu olulisemad koostööpartnerid on Käina osavalla valitsus, Käina lasteaed, Käina Kool, Käina Kaunite Kunstide Kool, Käina Noortekeskus, Kassari Haridusselts, Elamuskeskus Tuuletorn, R. Tobiase Majamuuseum, Hiiu Leht. Hea koostöö on kohalike pensionäride ühendusega, MTÜ-dega ja erinevate huvigruppidega kohapeal. Endiselt on ülipopulaarne hiiu keele ring, mis käib koos kord või kaks kuus. Igakord on arutusele võetud erinevad päevakajalised teemad ning ringis räägitakse ainult hiiu keeles.

Koos käis aiaring, kus talvel räägiti toataimedest ja taimekahjuritest, kevadel tehti jalutuskäik kaunitesse aedadesse, sügisel oli teemaks „Hilissügisised pilgupüüdjad“.

Krista Kumberg esitles oma raamatut „A nagu aabits“ ning raamatukogu külastas raamatuillustraator Sirly Oder, kes viis läbi ka töötoa Hea tuju, kus sa oled?

Esinemas käisid veel Argo Aadli (luges Tõnu Õnnepalu ja Jaan Kaplinski kirjavahetust), Maarja Undusk (rääkis oma emast Ellen Niidust ja esitles raamatut „Ellen Niit. Heleda mõtte laast“), Märt Treier (esitles oma uut raamatut „Ennäe inimest“) ja Ingel Undusk (laulis rõõmu- ja väelaule).

Lugejatega käis kohtumas kirjanik Arvo Valton ning Helgi Põllo käis rääkimas hiidlaste sauna kommetest. Oma töödest ja tegemistest käis rääkimas rahvusvaheliselt tunnustatud kunstnik Ülle Marks ja graafik-plakatikunstnik Jüri Kass. Kunstnik Ülle Marks tutvustas projekti „Valgus“.

Detsembrikuus toimus Käina raamatukogus Hiiumaa raamatukogude aastalõpu seminar.

Populaarsed olid õpitoad, klaasimaalingud ja korvide heegeldamise õpituba. Olulisemad näitused: Anton Hansen Tammsaare 145, Eno Raud 95, Mihkel Mutt 70, Astrid Reinla 75, Silvia Rannamaa 105, Marie Under 140, Artur Alliksaar 100, Rudolf Tobias 150 (Hiiumaa muusika-aasta tähistamiseks), Ellen Niit 95, Aino Kallas 150 Ave Alavainu 81, Hando Runnel 85, Lydia Koidula 180.

Kõrgessaare raamatukogu ja Lauka haruraamatukogu põhilised koostööpartnerid on Lasteaed „Vigri“, Lauka Põhikool, Kõrgessaare Noortemaja, Ristna külastuskeskus, Lauka Lapimuttide käsitööselts, Kõrgessaare Osavald ja kohalikud külaseltsid.

Olulisemad näitused: kohvikute teemaline vaibanäitus „Kohvi.Paus“, Lauka lapimuttide käsitöönäitus ja Tiiu Sootsi fotonäitus „Lille ilu“. Väljastpoolt Hiiumaad tulnud näitused: Tallinna stuudio 14 - „Teddykarude kammernäitus“ ja Kadi Kuremaa illustratsioonid.

Liikumisaasta puhul toimus koos Kõrgessaare Noortekeskusega matk Kõrgessaare sadamasse, kus räägiti sadama ajaloost aegade algusest tänapäevani. Sauna-aasta puhul käidi Ristna külastuskeskuses. Puski küla ajalugu ja inimesi uurinud Leili Väljase kodus kohtuti tema lähedastega.

Lauka mõisa ajaloost rääkis Merike Klein. TÕN raames toimus vestlusring ja reisimuljeteõhtu Hiinast - „Reisimine avardab silmaringi“. Huvitav inimene raamatukogus - kohtumine Janek Mäggiga.

Pühalepa raamatukogu, Hellamaa ja Suuremõisa haruraamatukogude head koostööpartnerid on Palade Põhikool, Suuremõisa Lasteaed- Põhikool, Palade Lasteaed, Pühalepa Vaba Aja Keskus, Hellamaa Perekeskus ja Pühalepa osavalla valitsus.

Kuna Pühalepa raamatukogu asub Palade koolimajaga samas hoones, on seal peamised külastajad lapsed. Raamatukogus õpitakse, peale tunde oodatakse bussi, kohtutakse sõpradega ja mängitakse lauamänge. Vajadusel viiakse läbi koolitunde.

Hellamaa haruraamatukogus käib koos eakate käsitööring.

Aasta jooksul tähistati Eesti kirjanduse päeva Pühalepa Vaba Aja Keskuses (emakeele õpetaja Luule Oppi tegi ülevaate A. H. Tammsaare elust ja loomingust. Lisaks vaadati filmi „Tõde ja õigus“), Irina Tammis viis läbi „Sõleliste töötoa“ (iga osaleja sai valmistada endale prossi või kõrvarõngad) ning toimusid raamatuvoltimise töötoad nii Pühalepa raamatukogus kui Suuremõisas haruraamatukogus.

Hellamaa Perekeskuses, Hellamaa haruraamatukogus ja Pühalepa raamatukogus näidati režissöör Arko Okki uut dokumentaalfilmi „Jäätee veerel“. Jõulude eel toimus Suuremõisa haruraamatukogus „Paberist aknakaunistuste töötuba“. Lisaks üritustele toimusid mitmed näitused ja väljapanekud: Liikumisaasta 2023, Eno Raud 95, Palju õnne Eesti, Märts on teatrikuu, Rudolf Tobias 150, Ellen Niit 95 ja Aino Kallas 145.

Emmaste raamatukogu peamised koostööpartnerid on Emmaste Lasteaed Naksitrall, Emmaste Põhikool ja Emmaste osavalla valitsus.

Aasta jooksul külastasid Emmaste raamatukogu Kadri Taperson (rääkis rohepöördest), Heli Viht (hobiluuletaja), K.-H. Simson (reisimuljed Iisraelist), Maarja Undusk ja operaator Rein Pruul (Uudishimu päeva raames rääkis Eesti kinost ja oma tööst).

Viidi läbi mitmeid sündmusi lasteaialastele: teematund „Teater tuleb külla“, Lugemisisu üritus, raamatukogutunnid teemadel akvaarium ja kalad ning raamatuga E. Niit „Kuidas leiti nääripuu“.

Tähistati emakeelepäeva (hiiu murre), Eesti kirjanduse päeva, Soome kirjanduse päeva (Rosa Lixsom „Väil“ ettelugemine ja arutelu), ettelugemispäeva ja luulepäeva (L. Koidula luuletustega).

Emmaste Põhikooli 1. klassi lastega peeti suurt pannkoogipäeva, kus tuli ettelugemisele Anti Saare „Suur koogitegu“. Koolilapsed osalesid veel erinevates raamatukogu teematundides ja lugemisprogrammide „Lugemisisu“ ja „Loen suvel“ lõpupidudel ning käsitöökaartide töötoas.

Raamatukogus kohtus Lugemisklubi (teemaks uudiskirjandus) ja peeti Lugemisklubi jõulupidu.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil on Hiiu maakonna raamatukogude koostööpartneriteks Kultuuriministerium, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Hoiuraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti noortekirjanduse Ühing, ERÜ, ID-Balti, ETKA Andras ja teised maakonna- ja keskraamatukogud, kellega ideid ja kogemusi vahetatakse. Samuti Eesti Kultuurkapital, kuhu esitatakse toetuste saamiseks projekte erinevate ürituste läbiviimisteks. Deltmar OÜ pakub teenust ja kasutajatuge info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamisel igapäevatoos.

Kärdla raamatukogus avatud raamatukogu teenuse tarbeks pakub ligipääsusüsteemi FoxSec ettevõtte BFL Security OÜ.

Augustikuus külastasid Kärdla raamatukogu Pärnumaa raamatukoguhoidjad.

Käina raamatukogu direktor Maili Uiibo on ERÜ liige ja ERÜ maaraamatukogude sektsiooni liige. ERÜ meilivahetuse kaudu saadakse palju vajalikku koostööalast infot.

Käina raamatukogus korraldati teematunde ukraina lastele ning kohalikud ukrainlannad on kaasatud töötubadesse.

Käina raamatukogu liitus Pärnu Keskraamatukogu üleskutsega - kanname Eesti Vabariigi sünnipäeval rahvuslikke riideid.

Kõrgessaare ja Pühalepa raamatukogude direktorid külastasid ühisel kultuurireisil Anu Raua vaibanäitust ERMi Heimtali muuseumis.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse programmist „Lugemisisu“ võtsid osa Kärkla, Palade, Suuremõisa, Käina, Emmaste raamatukogud ja Lauka haruraamatukogu.

Raamatukogud osalesid TÕN-i üle-eestilises õpitunnis.

Kõik raamatukogud andsid omapoolse panuse liikumisaasta kordaminekuks. Toimused mitmed üritused ja temaatilised väljapanekud.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Kärkla Linnaraamatukogul on pikaajalised partnerid Soomes, Taanis ja Lätis. Hetkel ollakse koostöös projektides: *Forward Together* ja *Democratic Libraries*.

Turku Naiskeskus ja Turu Linnaraamatukogu on pikaajalised koostööpartnerid. Turu Linnaraamatukogu on palju toetanud raamatukogude ja ühenduste vahelist koostööd, tehes samal ajal tihedat koostööd ka teiste Turu linna sektoritega. See tuleb rahvusvahelises koostöös kasuks.

Ikast-Brande raamatukogu iseloomustab huvi Põhja- ja Baltimaade vastu, raamatukoguhoidjad on uurinud Põhja- ja Baltimaade inimeste meelsust ja kombeid (pidustused, huumor). Ikast-Brande raamatukogu rõhutab tugevalt sotsiaalse õigluse tähtsust raamatukogude töös.

Valmiera raamatukogu eesmärgiks on pakkuda kohalikele kogukonnale hariduskeskkonda.

Käinas elavad ukrainlased osalesid raamatukogu töötubades - lastele korraldati raamatukogutunde ja meisterdamistunde. Samuti veedavad Ukraina lapsed raamatukogus aega koos kohalike lastega, õppides raamatukogutöötajate abiga eestikeelseid sõnu.

Koos Saare Maakonna Keskraamatukogu töötajatega külastati Ogre raamatukogu Lätis. Toimus seminar ja vahetati kogemusi.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Hiiu maakonna raamatukogudes toimus kokku individuaalkoolitusi 251 (2022. a 296), sh keskkogus 69 (2022. a 46). Rühmakoolitusi viidi läbi 93 (2022. a 91) sh keskkogus 50 (2022. a 46) korral.

Kokku osales rühmakoolitustel 1 285 õppijat.

Individuaalkoolituste sihtrühm on jäänud samaks ehk enamasti täiskasvanud vanuses 50+, kes vajavad abi toimingute tegemistel e-keskkonnas: pangatoimingud, ID-kaardiga allkirjastamine ja sertifikaadi uuendamine, dokumentide õige vormi leidmine ja täitmine veebilehtedel, lennu- ja laevapiletite ostmine, ühiskaardi aktiveerimine. Abi palutakse ka isiklike nutiseadmete kasutamisel.

Kärkla raamatukogus viiakse läbi laenutus-tagastusautomaadi ning avatud raamatukogu

funktsiooni kasutamise õpetuse veerandtunde. Tavaliselt osaleb nendes korraga 2-3 inimest.

Käina raamatukogus õpetatakse lisaks veel kasutama skannerit, spiraalkõiteseadet ja laenutuskapi kasutamist.

Käina raamatukogus sai kokku Hiiumaa Naisinvestorite klubi, toimus rahatarkuse koolitus ja ülevaade parimatest investeerimisalastest raamatutest. Huvilised liitusid raamatukogus Sotsiaalkindlustusameti poolt pakutud infotunniga „Pensioni planeerimine“, infotund toimus veebis ja küsimusi sai esitada jooksvalt.

Kõikides Hiiumaa raamatukogudes õpetatakse RIKSWEBi kasutamist ning enamus raamatukogusid võtavad osa Täiskasvanud õppija nädala raames toimuvast õpitunnist.

Rühmakoolituste peamine sihtrühm on põhikooli õpilased ja lasteaia vanemate rühmade lapsed. Põhikooli vanema astme õpilastele õpetatakse andmebaaside kasutamist, teavikute otsinguid Estrist ja Rikswebist, Digarist ning esimese astme õpilastele tutvustatakse raamatukogu kasutamist ja teavikute leidmist riulilt.

Lisaks lugemisharjumuse tekitamisele toetatakse õpilaste iseseisva õpitööd ja teabe hankimise oskuste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kärdla Linnaraamatukogu kasutab info edastamiseks raamatukogu kodulehte, kuhu koondatakse aasta jooksul ilmunud artiklid, reklaamid raamatukogu üritustest, info uudiskirjandusest. Kodulehel on üleval juhend avatud raamatukogu kasutamiseks, lahtiolekuajad, viide koduloo andmebaasile ning ajakohane info käimasolevate näituste kohta. Samuti on olemas info teiste maakonna raamatukogude kohta.

Sotsiaalmeedia platvormidest on kõige olulisemal kohal Facebook. Instagrami kasutus on tagasihoidlikum. Raamatukogu Youtube kanalisse saavad üles laetud videod uutest raamatutest, intervjuudest ja muudest huvitavatest sündmustest, mis aasta jooksul avaldamist väärivad.

Suuremate sündmuste reklaamimiseks edastatakse info ka Facebooki Hiiumaa Heaks gruppis ja tehakse otsereklaami. Meiliturunduses on kasutuses e-post ja uudiskirjade saatmise programm Smaily.

Jätkatakse raamatu „Pisike puu“ kinkimist.

Kõik maakonna raamatukogud lisavad lähenevad sündmused üles veebilehele hiiumaa.ee, mis on Hiiumaal kõige populaarsem veebileht sündmuste levitamiseks.

Kui saabuv üritus või töötuba toimub lasteaia- või kooliealistele lastele, viiakse plakatid vastavalt kas lasteaeda või koolimajja. Info on üleval ka raamatukogu laenutuslettidel, infotahvlitel, trepikojas ja tänavatel. Raamatukogude tegevusi kajastavad ka kohalikud ajalehed Hiiu Leht ja Hiiumaa Teataja ning Raadio Kadi.

Lisaks Kärdla raamatukogule on koduleht olemas Käina ja Pühalepa raamatukogudel. Facebooki lehti kasutavad Pühalepa, Käina ja Emmaste raamatukogud. Kõrgessaare

raamatukogus toimuvat kajastab sotsiaalmeedias osavalla Facebooki leht Kõrgessaare Postipoiss. Käina raamatukogul on TIK-TOKi konto ja Pühalepa raamatukogudel Instagrami konto.

Raamatukogude lahtiolekuajad on nähtaval Hiiumaa valla kodulehel.

4.9 Andmebaasid

Hiiu maakonnas kasutavad raamatukogud info- ja kataloogisüsteemi RIKS. Kärkla, Käina ja Pühalepa raamatukogude kodulehtede vahendusel saab siseneda elektronkataloogi Riksweb. Raamatukogud, kellel koduleht puudub, kasutavad elektronkataloogi sisenemiseks Kärkla Linnaraamatukogu kodulehte.

Kärkla Linnaraamatukogu tegeleb kodulooliste artiklite säilitamisega kohalikest ajalehtedest (Hiiu Leht ja Hiiumaa Teataja), mis koondatakse ühtsesse kroonikasse. Kodulootuppa on koondatud mitmekümne aasta kohalik materjal paberväljaandena, kodulooline kirjandus ja ajaleheväljalõiked ning uurimustööd kohaliku kultuuripärandi kohta.

Käina raamatukogu kogub Riksi e-kataloogi koduloolist materjali Käina piirkonna kohta Hiiu Lehest.

5. 2024. aasta tegevused

2024. aasta on kuulutatud Hiiumaa valla poolt kunstiaastaks ja Kultuuriministeeriumi poolt kultuuririkkuse teema-aastaks.

Raamatukogud annavad oma panuse teema-aastate edendamisel ja info levitamisel läbi ürituste ja näituste/väljapanekute.

2024. aasta tegevuste hulka kuuluvad lugejate teenindamine, raamatukogude aktiivne turundamine, elanike digikirjaoskuse koolitamine ja nõustamine, laste lugemisharjumuse kujundamine, täienduskoolituste korraldamine, andmebaasi ja kogude korrastamine, rahvusvaheliste suhete arendamine.

Soov on säilitada raamatukogu kui kogukonnakeskuse ja kokkusaamise kohana ning toetada ja mitmekesistada inimeste vaba aja veetmise võimalusi läbi erinevate kultuuriürituste ja kirjandus sündmuste. Raamatukogutöötajad seisavad raamatukogude lahtiolekuajade vähendamiste või koguni sulgemiste eest, et säilitada teenuste kvaliteet.

2024. aasta on Pühalepa raamatukogule tulemas taas muudatusterohke. Kohaliku omavalitsuse ettepanekul tuleb muuta raamatukogu struktuuri, haruraamatukogude asukohti ja lahtiolekuajagu. Muudatused tuleb läbi viia nii, et raamatukoguteenused ei halveneks.

Maakonnaraamatukogu 2024. aasta planeeritud tegevuste hulka kuuluvad:

- Rahvaraamatukogude seaduse muutmises kaasaaitamine ja tegevuste toetamine
- Võimaluse korral ümarlaua kokkukutsumine KOV ja riigi esindajatega, et arutada Hiiumaa raamatukogude tulevikku, sh uue maja ehitamist
- Raamatukogu tegevuste laiendamine, osaledes ja juhtides Riigikantselei üleskutses kliimateemaliste arvamusrännakute arutelugruppe

- Laste lugemisprogrammide koordineerimine ja arvukad õpitunnid raamatukogus
- Täiskasvanuhariduse propageerimine elanike koolitamisega ning osalemine ETKA Andras tegevustes
- Koostöö Saare maakonna raamatukogudega ja teiste Eesti maakonnaraamatukogudega (ühisprojektid ja -tegevused)
- Hiiumaa Kirjandusfestivali III peatüki korraldamine ja turundamine oma infokanalites, et jõuda Hiiumaa inimesteni
- Hiiumaa Lastefestivalil osalemine kirjandusliku aardejahiga jt raamatukogutegevustega
- Rahvusvaheliste projektide jätkumine ja projektitegevustes osalemine

Koostaja: Kerli Varrik, Kärkla Linnaraamatukogu
vanemraamatukoguhoidja-arendusspetsialist

Direktor

Allkiri /allkirjastatud digitaalselt/ Annely Veevo

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kärkla Linnaraamatukogu	60	743,5	955€
Käina raamatukogu	40	278	220€
Kõrgessaare raamatukogu	4	22.5	152€
Pühalepa raamatukogu	24	61	159€
Emmaste raamatukogu	9	61	250€

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Toimumisaeg	Ettekandja	Ettekande nimetus
10.03.2023	Annely Veevo	Koosolek Võru vallaga avatud raamatukogu teemal
23.08.2023	Kerli Varrik	Kuidas alustada äri LHV ettevõtluskonto abil

30.08.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring I: sissejuhatus projekti, mis on kogukond, kuidas kaasata inimesi
06.09.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring II: Hiiumaal tegutsevad MTÜd (Kaja Sõrmus), külavanema statuut (Heli Üksik), kogukonna initsiatiiv (Taavi Liivandi)
13.09.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring III: Milline on turvaline elukeskkond – kaardistamine I
20.09.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring IV: Turvalise elukeskkonna kaardistamine II
27.09.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring V: Uus Hiiu Leht, meedia kallutatus, ajakirjanikud täna – Raul Vinni
04.10.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring VI: Hiiumaa siseturvalisus – Kärkla politseijuht Moonika Raudsepp
06.10.2023	Kerli Varrik, Kaja Paulus	ETKA Andras maakondliku tunnustusürituse läbiviimine
11.10.2023	Kerli Varrik	Meediapädevuse õpitunni läbiviimine
18.10.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring VII: kodanikukohustus käia valimas – Peep Lillemäe
25.10.2023	Annely Veevo	Kogukonnaring VIII: Kokkuvõtete tegemine ja kohtumine volikogu esimehe Anu Pielbergiga.
16.11.2023	Annely Veevo	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, KOV ja raamatukogude kogemuspäev Türil, 1h
TÕN raames	Maili Uibo	Õpitund veebiseina Padleti kasutamisest
Oktoober 2023	Maili Uibo	Rühmakoolituse Raamatute otsing RIKSWEBi-st ja laenuskappi tellimine
2023. a	Maili Uibo	Hiiu keele ringi juhendamine 11 korral
2023. a	Le Laun	Aiaringi juhendamine neljal korral

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Kärdla Linnaraamatukogu	Vanad päevavalguslambid asendati uute LED lampidega, st välja vahetati 36 päevavalguslambi ja 17 tavalist lampi energiasäästlike LED lampide vastu

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	Raamatukogutund „Raamatu teekond“ Kärdla Põhikooli I klass	18
	Teematund „Sõprus“ Kärdla Lasteaia Mõmmid	19
	Noortekirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikooli VIIIb klass	18
	Teematund „Eno Raud 95“ Kärdla Põhikooli I, IIa, III, IVa klassid	69
	Marge Laanemäe luulekogu „Oma tee“ esitlus	20
	Paberikunsti töötuba „Parkimiskell“	22
	Teematund „Kuidas raamat sünnib“ Kärdla Lasteaia Lepatriinude rühm	23
	Vabariikliku kirjandus viktoriini Hiiumaa eelvoor	24
	Loetud raamatute esitlused Kärdla Põhikooli III klass	21
	Paberikunsti töötuba „Meisterdused munakarbist“	17
	Uudiskirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikooli VIIa klass	18
	Uudiskirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikooli IIIb ja IIIa klassid	26
	Loetud raamatute tutvustused Kärdla Põhikooli IIIa klass	19
	Tähistame Kärdla linna 85. aastapäeva Kärdla Lasteaia Kiisude ja Mõmmide rühmad	42

	Paberikunsti töötuba „Päevalill emale!“	18
	Raamatute tutvustus teemal „Koolikiusamine“ Kärkla Põhikooli VIa klass	13
	Suvelugemise programmi „Suvelugemise väljakutse“ tutvustamine Kärkla Põhikooli I, IIa, IIb, IIIa, IIIb, IV, Va, Vb klassid	135
	Teematund „Lugemissoovitused suveks“ Kärkla Põhikooli VII, VIIa, VIIb klassid	54
	Raamatujaht Lastefestivalil	67
	„Suvelugemise väljakutse“ lõpetamine Hiiumaa Kinos	53
	Vabariikliku ettelugemisvõistluse „Padakonna vada“ Hiiumaa eelvoor	15
	Raamatukohvik Emmaste Põhikooli III-IV klass	12
	Ettelugemispäeva tähistamine. Ettelugemine, meisterdamine koolieelikutele	20
	Paberikunsti töötuba	17
	Muinasjututund Kärkla Lasteaia Lepatriinude rühmale	14
	Kohustusliku kirjanduse raamatute tutvustamine Kärkla Põhikooli IVb klass	12
	Raamatukoguga tutvumine Ia, Ib klassid	22
	Lugemisisu 2023/2024 hooaja tutvustamine ja raamatute tutvustus Kärkla Põhikooli Ia, Ib klassid	22
	Lugemisisu 2023/2024 hooaja ja Põhjamaade kirjanduse tutvustamine II, IIIa, IVa, IVb klassid	58

	Raamatukohvik Emmaste Põhikooli I-II klassile Põhjamaade kirjanduse nädala Hommikuhämaruse jututund Kärdla Lasteaia mudilastele	13 22
	Jõuluehete meisterdamise töötuba Kärdla Põhikooli Ia, Ib, II, IIIa, IIIb klassidele	62
Käina raamatukogu	Koolivaheaeg raamatukogus. Jäneseaasta tähistamine, töötuba	14
	Koolivaheaeg raamatukogus. Oh sa jutt jänesejutt! Koos kokkamine	18
	Loomade elu talvel. Loomade jäljed lumel	14
	Loodud oma kätega - heegeldama. Koostegemine lastega	11
	Kooslugemine lasteaialastega „Meie rebane“, rebase meisterdamine	16
	Lugemisisu tund – mina loen, sina loed. Liikumismängud. „Eesti kirjanduse pidupäev“	17
	Kooslugemise tund lastele „Sirli, Siim ja saladused“	13
	Pokemoni väljakutse (raamatukogumäng)	44
	Uuema eesti lastekirjandusega tutvumine, katkendite ettelugemine, pidupäev. Kirjanduslikud liikumismängud	18
	Lugemisisutund „Raamatud sõprusest“ Miniraamatu meisterdamine	21
	Sõbrapäeva meisterdamine	12
	Sõbrapäeva tähistamine. Raamatud sõprusest. Karupoeg Puhh, liikumismängud	21
	Jututund lastele „Vana aja tööd ja lood“	17

	Lugemisisutund lasteaiale. Illustratsioon raamatus, värvilised raamatud	15
	Meisterdamistund. Paberlilled	14
	Meisterdamistund Materjalid loodusest ja taaskasutus - kilakola kunst	16
	Lugemisisutund „Kevadine metsamuinasjutt“. Lõpetame ise muinasjutu, märkidest looduses, metsas	19
	Patsipunumise töötuba	10
	Raamatu juubel Väike prints - 80	21
	Väikelaps raamatukogus „Kakuke ja kassike“	19
	Lugemisisutund. Lõbusad luuletused lastele	18
	Meisterdamistund „Kevade ootel“ Lilled ja liblikad	12
	Emakeele päev, eesti lastekirjandus, ettelugemine A. Kivirähk „Tont ja Facebook“	15
	Raamatukogutund „Fantastiline veealune maailm“ Veealune maailm- raamatud „Ookean“ ja „Haid ja teised imelised mereelukad“	11
	Lugemisisutund. Raamatu teekond. 2. kl	21
	Lugemisisutund Raamatu teekond 3. kl	19
	Meisterdamistund. Kollaaž	11
	Lugemisisutund. Kuulsad lasteraamatud ja raamatutegelased	18
	Meisterdamistund Jänkud, tibud, pesad ja lilled	12
	Külas Krista Kumberg Aabitsate ajalugu, lugemis soovits noortele 7-9 kl	42
	Munadepüha meisterdamine	22

	Koolivaheaeg raamatukogus. Külas lasteraamatute illustraator Sirly Oder. Töötuba Hea tuju, kus sa oled?	41
	Mitmekesisuse nädal raamatukogus, üritus noortele 6.- 7. kl - Sildu luues	30
	Väikelaps raamatukogus „Hunti ei kutsutud mängima“ Mitmekesisuse päev- kõik on erinevad ja erilised.	21
	Võilille vägi. Raamat Elagu loodus ja võilillelimonaadi tegemine. Söödavate taimede tutvustamine.	15
	Väikelaps raamatukogus - Näpsude kalender Jutupliats - aastaajad ja nädalapäevad. Liikumismängud.	18
	Meisterdamistund Voolimine voolimismassist	13
	Lastega looduses, õpime vaatama, kuulama	17
	Programmi „Lugemisisu“ hooaja lõpetamine õpilastele. Autasustamine, kringli- ja puuviljalaud, kirjanduslikud mängud ja võistlused õues	33
	Rinnamärkide valmistamise töötuba	14
	Programmi Lugemisisu hooaja lõpetamine õues lasteaialastega, erinevad tegevused.	42
	Programmi Lugemissuvi 2023 tutvustamine 1.-2.kl	26
	Muinasjutt piltides. Muinasjuturaamatud Illustratsioonid. Värvipildid muinasjututegelastega.	13
	Vihmase ilma ajaviitetund lastetoas Ettelugemine ja joonistamine, koomiksid.	13

	Hakkame mängima! Lauamängud	14
	Filmiõhtu lastele Filmiõhtu lastele - Matilda	22
	Programmi Lugemissuvi 2023 lõpureis, Super Skypark	36
	Meisterdamistund Paberlindude tegemine	11
	Raamatutund looduses. Liikumismängud. Õpin leidma, vaatama ja kuulama	20
	Ettelugemistund lasteaiale. Loeti Sirli Oderi raamatut Hea tuju, kus sa oled?	21
	Ettelugemine-unejutt „Tund enne und mobla peost!“ Unejuturaamatud „Unejutud poistele“	7
	Raamatukoguorienteerumine „Ole nutikas ja keeletark“	19
	Keeleteemaline digimäng ekraanil „Õpi tundma Euroopa keeli“	16
	Arendavad liikumis- ja heatujumängud toas ja õues. Liikumisaasta tähistamine lasteaialastega	25
	Raamatuga sõbraks! „Sinivant läheb parki“, raamatukoguga tutvumine	22
	Lugemisisu teematund Raamatud sõprusest. Nimemäng. Tee sõbrale kompliment	23
	Ettelugemistund algklassilastele nõiajutud, tondijutud	10
	Väikelaps raamatukogus. „Eitaha päev“	21
	Ettelugemistund koolieelikutele „Naksitrallid“ Meisterdamine, liikumismängud	23

	Raamatupidu Kunksmoor 50 Raamatujuubel nõiapeoga. Koolivaheaeg, raamatukogupäevad	26
	Laua-ja kaardimängude õhtupoolik. Reis ümber Hiiumaa. Must notsu.	11
	Lugemisisutund „Lõbusad luuletused“. Meisterdamine	15
	Kaisukarupäev „Minu armsad kaisukarud“ Raamatukogupäevade raames	18
	Lauamängude õhtupoolik. Kabe, Uno ja Alias	16
	Lugemisisutund. Mänguline teematund, lõbusad luuletused. Ilmar Trull.	18
	Meisterdamistund. Isale - isadepäevaks.	16
	Meisterdamistund Ettevalmistused jõuludeks	17
	Ettelugemine hommikuhämaruses 1. klassile Põhjamaade kirjanduse nädala raames	17
	Ettelugemine hommikuhämaruses lasteaialastele. Põhjamaade kirjanduse nädala raames. Mängime	19
	Ettelugemine hommikuhämaruses lastele Põhjamaade kirjanduse nädala raames. Meisterdame	19
	Tantsulapsed „Lustipall“ raamatukogus	13
	Lugemisisutund. Lõbusad lugemismängud. Leia paariline, kes ma olen, kellest on jutt jt.	16
	Meisterdamistund. Jõulukaardid hooldekodule	24

	Lugemisprogrammi Lugemissuvi 2023 pidulik lõpetamine, autasustamine, loosimine, võistlused, viktoriin, suupisted	29
	Jubejutud noortele. Noorte soovil	26
	Lauamängude tunnike. Reis ümbes Hiiumaa, Eestimaa mäng	15
	Meisterdamistund. Vanapaberile uue elu andmine jõuluehete näol	13
	Lugemisisutund. Lugusid loomadest, meisterdame loomi	19
	Piparkookide kaunistamine	14
	Jõuluaeg raamatukogus. Väike jõulupuu. Ettelugemine, kooslugemine, meisterdamine	17
	Tõeline jõulurõõm. Lühietendus. Räägime jõuludest, loeme jõuludest	19
	Filmiõhtu „Kevade“	12
	Filmiõhtu noortele „Põgenemistuba“	14
	Filmiõhtu lastele Animafilm „Elu raamat“	15
	Filmiõhtu Õudusfilm „Karje“	18
Kõrgessaare raamatukogu	Põhja- ja lõunamaa loomad	10
	Sõbrapäeva kaardid (hääletamine) Koos noortekeskusega	60
	Minu tunded	10
	Emakeel huviklubi ja noortega	27
	Emakeele päev lasteaias „Vigri“	31
	Lasteraamatupäev - H.C.Anderseni muinasjutud	10
	Ellen Niidu lasteraamatud	10
	Liikuma ja Alliksaar koos noortekeskusega	35
	Ettelugemispäev (orav, karu, rebane, siil)	12
	Eesti metsloomad	14

	Ettelugemispäev - H. Jürisson	13
	Päkapikutund	7
	Piparkoogi jututund. Jõulujutud	8
Lauka haruraamatukogu	Emakeelepäev, 1.-9.kl	35
	Maakondlik kirjandusviktoriin, 3.-4.kl	3
	Ettelugemispäev, 1.-9. kl	27
	Kohtumine kirjanik Jaanus Vaiksooga	38
	Eesti kirjanduse päev, 7. kl	8
	Lugeda on huvitav, 5.kl	8
	Näitus: Sandid, tondid, haldjad ja teised	27
	Näitus: Isadepäev	36
	Näitus: Jõuluootus	40
	Astrid Lindgreni raamatutega tutvumine	3
Pühalepa raamatukogu	Vaheaja pildid + mängud	16
	Lugemisisu	4
	Lugemisisu „Mis on valesti“ (1.kl)	16
	Meisterdamine (Paberist konnad)	5
	„Oh sa jutt! Muinasjutt“ I ja IV klass	13
	Lugemisisu algus (II klass)	11
	Meisterdamine (sõbrapaelad)	4
	Sõbrapäeva kaartide meisterdamine	12
	Meisterdamine (sõbrapaelad)	38
	Eesti 105 Piltide joonistamine	8
	Lugemisisu „Illustratsioonid“ II klass	11
	Eesti mäng	12
	Lugemisisu „Lõbusad luuletused“ I, II ja IV klassid	23
	Kirjanduslik viktoriin	5
	Lugemisisu (passide täitmine ja raamatute valimine)	9
	Mängutund	2
	Lasteaialapsedraamatukoguga tutvumas	18

	Lugemisisu „Raamatu teekond“ II klass	16
	Ajakirjade uurimine	11
	Mängu tund	5
	Lugemisisu (passide täitmine ja raamatute valimine)	6
	Teematund „Koomiksid“ (I, II ja ja IVklassid	20
	Teematund „Anagrammid“ IV klass	3
	Joonistamise tund	12
	Lugemisisu	8
	Meisterdamine (Lilled)	5
	Lugemistund	20
	Meisterdamine „Kleepsud“ (I, II ja IV klassid	22
	Lugemisisu	13
	Eesti mäng	9
	Lugemisisu lõpetamine	33
	Lauamängud	14
	Joonistamine „Mida tahaks suvel teha“ I ja IV klassid	12
	Joonistamine „Mida suvel tegid“	10
	Lugemistund	19
	Joonistamine „Minu suvi“	9
	Mängutund III ja IV klassid	18
	Lugemistund+ kuuldu põhjal pilt	32
	Meisterdamine	12
	Lugemisisu algus I, III ja IV klassid	29
	Kuldvillak „Naksitrallid“ III-IV klassid	20
	Raamatuvaltamise töötuba	7
	Meisterdamine (Erinevate ainete koosmõju)	10
	Meisterdamine (Karvatraadist ämblikud)	8
	Lugemisisu	10

	Tutvumine ajalehtede ja ajakirjadega	11
	Halloween	11
	Mälumäng	6
	Lugemisisu „Illustratsioonid“	31
	Hommikuhämarus I, II ja III klassid	20
	Lugemisisu algus	8
	Sõnamängud III-IV klassid	17
	Lugemistund+ kuuldu põhjal pilt	8
	Lugemisisu „Detektiivi Tund“	28
	Meisterdamine „Lumehelbekesed“	9
	Raamatukogu tuleb külla (Palade lasteaed)	17
	Meisterdamine „Jõulukaunistused“	48
	Kohtumine kirjanik Jaanus Vaiksooga	70
	Lauamängud	19
	Kirjanduslik mäng Kahoot III klass	8
	Raamatukogu tuleb külla (Suuremõisa Lasteaed-Põhikool)	18
Suuremõisa haruraamatukogu	Kirjanduspäev/Kooslugemine Suuremõisa Lasteaed-Põhikoolis	16
	Muinasjutu teematund „Külaliste leib“ I-II klassid	7
	Muinasjutu teematund „Kolm Külma“ III-IV klassid	5
	Lugemisisu tund raamatutegelastest, kevadest, lasteraamatupäevast I-III klassid	7
	Lugemisisu tund „Miniraamatud“ III-IV klassid	5
	Lugemisisu lõpuüritus	18
	Lugemistund (Read Hour)	22

	Lugemisisu avavõitlus I-VI klassid	18
	Teematund „Illustratsioon“ III-IV klassid	7
	Teematund „Illustratsioon“ I-II klassid	4
	Teematund „Detektiivitund“ V-VI klassid	6
Emmaste raamatukogu	Emmaste Põhikoolis Nukitsa konkursi tutvustus	50
	Emmaste lasteaialastele Lugemisisu programm (5 korda)	46
	A. Saar „Suur pannkoogitegu“	9
	„Loen suvel“ programmi tutvustamine	46
	„Loen suvel“ lõpuvõitlus	8

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Raamatukoguteeninduse koordineerimisel täitis Kärdla Linnaraamatukogu kõiki seaduses ettenähtud ülesandeid.

Maakonnaülene tsentraalne komplekteerimine riigieelarvest eraldatud vahendite eest toimib korralikult ja tõrgeteta. Kokku on lepitud, et maakonna raamatukogud esitavad Rahva Raamatu intranetis oma soovid raamatute tellimiseks, maakonnaraamatukogu komplekteerija vaatab soovid üle ja kinnitab, ning Rahva Raamat saadab tellitud raamatud igale raamatukogule otse. Maakonnaraamatukogu komplekteerija sisestab RIKSi kirjed ning maakonna raamatukogud teevad vajaliku töö ära siis, kui raamatud kätte saavad.

Maakonnaraamatukogu koondab kohalikke koduloomaterjale, need on RIKSWEBi kaudu kõigile nähtavad ja selle kaudu saab neid ka tellida. Enamasti on paberkandjal materjale 2 eksemplari, üks välja laenutamiseks, teine ainult kohapeal kasutamiseks. Samuti on säilitatud kõik kohalikud ajalehed, mida tihti kasutatakse koduloo uurimise eesmärgil. Koduloo materjalide hoidmiseks on eraldi ruum Kärdla Linnaraamatukogus.

Maakonnaraamatukogu koordineerib statistilise aruandluse õigeaegset täitmist, samuti tekstilise tegevusaruande kirjutamist ja koondamist, sh tegevuste analüüsimist. Kõik raamatukogud esitavad maakonnaraamatukogule oma tekstilise tegevusaruande, mille pealt kirjutab maakonnaraamatukogu ühise maakondliku aruande, mille esitab riigile ja omavalitsusele.

Maakonnaraamatukogu aitab vajadusel teisi raamatukogusid igapäevatoos ette tulevates küsimustes, kuid seda siiski suhteliselt harva, sest raamatukogude töötajad on kõik nii

kogenud; korraldatakse ka teatmebibliograafilist tööd. Suurt ettevalmistust nõuab maakondlike koolituste korraldamine ja neile rahastuse leidmine. Aruandeaastal korraldas maakonnaraamatukogu 2 koolitust, 2 seminari ja 2 õppereisi. Nendest saab lähemalt lugeda peatükist 2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused. Samuti koordineeriti osalemist Hiiumaa Lastefestivalil.